

CASA ȘCOALELOR

BIBLIOTECA PEDAGOGICĂ

No. 5462

TREI CRAI

DELA

RESĂRIT.

COMEDIA IN 2 ACTE

DE

B. P. Hasdeu,

membrul Academiei Române.

BUCURESCI

NOUA TYPOGRAPHIE NAȚIONALE, C. N. RĂDULESCU

24, Strada Academia 24.

1879

Pretul: 2 lei.

240195

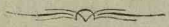
TREI CRAI

69217

CASA ȘCOALELOR
BIBLIOTECA PEDAGOGICĂ
No.

DELA

RESĂRIT.

COMEDIA IN 2 ACTE

DE

B. P. Hasdeu,

membrul Academiei Române.

144232

BUCURESCI

NOUA TYPOGRAPHIE NAȚIONALĂ, C. N. RĂDULESCU

24, Strada Academia 24.

1879

Biblioteca Centrală Universitară
BUCUREȘTI
Cota 69217
Inventar 144232

1956

RL 19/2002

B.C.U. Bucuresti

C144232

Mica mea comediă avusese pe scena din Bucu-
resci un mai mare succes, și'n pressa română un mai
mare resunet, decum mă puteam aștepta în compa-
rațiune cu puțină muncă pe care mî-a costat.

Acésta o datoresc pe o parte abilității cu care
aă interpretat'o toți artiștii: d-na Frosa Sarandi în
'Cucóna Trandafira', d. Mateescu în 'Petrică', d.
Panu în 'Hagi-Pană', d. Bălănescu în 'Numa Con-
sule', și d. Iulian în 'Jorj'; nu mai puțin însă, pe
de altă parte, o datoresc bunului simț al poporului
nostru pentru ceia-ce ce este și trebuî să fie limba
română.

În curs de o lună, acéastă comediă s'a represintat
de patru ori; și rare-ori organele de publicitate din
capitală aă fost mai unanime în modul de a o a-
precia.

Reproducem aci următóarele câte-va pasage de prin
diarele bucurescene, permițendu-ne totuși a șterge
din ele epitetele cele relative direct la autor.

România Liberă dela 4 ianuariu:

"Aséră am avut deosebita plăcere a asista la piesa *Trei
Crai dela Resărit*. Mușcătórea comediă a d-lui B. P. Hăs-
deu a avut succesul la care ne așteptam și pe care rare-

«orî l'a obținut scena teatrului național. Dela început și până la fine combinațiunii artistice și de spirit. Nici că se putea o parodiare mai sărată și mai glumetă, decât aceea ce autorul a făcut, fără cruțare, curentului latinist și celui franțuzist, cari bântue și strică adevărata limbă română!»

Binele public dela 5 ianuariu:

«Marția trecută, 2 ianuariu, represintațiunea celor *Trei Crai dela Resărit*, frumoasă și spirituală comediă, datorită d-lui B. P. Hasdeu, făcuse ca logile și parterul să fie pline de lume. Galeria, deși era Marți, gema sub greutatea sgomotoșilor sei clienți, atrași de popularul nume al piesei. La eșire, un *galerist*—*galerian* după parință—dise cu măhnire: «și eū care mă așteptam să aud cântându-se mai bine ca la *Stea*:

Trei Crai dela Resărit
Spre Stea aū călătorit!

«dar tot bine fuse, să vorbim drept!»,

«Subiectul comediei e pe atât de simplu pe cât de plăcut. El biciuesce cu multă vervă trei din bôlele cele mai întinse ale societății: bontonismul, latinismul și pofta peste măsură de mare a fetelor de negustori de a lua funcționari. Hagi-Pană, om din vremea vechiă, inimic al progresului din ziua de ađi, are o fată, pe d-ra Marița, care citește, citește și ăr citește romanțele lui Dumas tatăl, și în al cării cap a intrat un mic gărgăune frances, acela d'a nu lua de bărbat decât pe un *crevé* funcționar. Intr'adevăr, *musiu Georges*, băiat de simigiū din mahalaua lui Hagi-Pană, june al timpului (pantaloni largi *argent*, jachetă *noir d'ebene*, peptănătură *chic*, încălțemintea *bout de lance*, ochelari și baston de *pékin*, băiat de simigiū în fine), copist la nu sciū care mini-

ster, se învêrtesce în giurul fetei băcanului ca un fluture
 ale cărui aripî nu mai aû de mult polen pe ele Hagi-
 Pană, om care a fost la Ierusalim, bătrîn spăimântat
 de scumpetea de acum, (fusesse învățat altă dată cu 5
 parale și 2 lăscăi să vină din tîrg cu tradiționala basma
 roșiă cu vârgi cîadirîi și ghiveze, plină cu ale mîncărei)
 nu vrea să dea zestre cu nici un preț. Șiretul *musiu*
Georges, sciind cumcă fata privesce în el pe un Aramis,
 dîse că nu vrea zestre. Hagi-Pană e mai aprópe a'l pri-
 mi ca ginere, spre marea desperare a *tejghetarului* bă-
 cîniei lui Hagi-Pană, când cocóna Trandafira, vecina
 Hagiului, îi aduce un ginere cu 600 lei noi — 1,620
 lei vechi după socotéla lui Pană— profesor *letinist*. Ori-
 ginalul Numa Consule, care voesce vrînd-nevrînd să facă
 poporul să vorbescă *letinesce*, nu întárđiază a se presinta.

Fata jură că nu 'l va lua, și kir-Pană se prepară a
 sfărma orî-ce resistință cu venita din raiu bătăia! Se-
 colul XIX, civilisațiune, progres, sciință, pe cari le in-
 vócă *musiu Georges*, nu întră în capul plin de măsline
 și *Revalisieră* al băcanului! *Tejghetarul* șiret prinde o
 scrisóre a lui *musiu Georges* cătră *mașandra* din fața,
 în care 'i declara un amor etern, și ó ține secretă pen-
 tru ocaziune. Ca să dea la o parte pe Numa Consule, el
 pune pe fată de scrie profesorului o scrisóre în care
 vorbele slavone—*spaimi și chinul letinistului*—se lovesc
 în capete. Planul reușesce de minune. Numa Consule re-
 fusă de a mîi lua de nevastă pe o barbară. Remâne
musiu Georges, pe care *tejghetariul* îl dobórá la pămînt
 din inima D-șórei Marița prin scrisórea cătră *mașandra*
 din fața. Marița acórdă mâna sa *tejghetarului*, care
 este aprobat și de Hagi-Pană. *Musiu Georges* jură că nu
 va mai fi *pekin* de aci înainte, de órá-ce cu pekinismul

«nu i-a eșit bine, ér Numa Consule jură că *nece una data*
«nu se va transforma!

«Totul e natural în comediă, nimic forțat, acțiunea
«merge de sine».

Pressa dela 4 ianuariu:

«Din ce în ce mai bine! Iată ce am constatat noi, și
«cu noi toți câți aū urmărit cu interes reprezentațiunile
«date de trupa română și succesele ce ea de cât-va timp
«incoa culege.

«Teatru se reînaltă, am mai ȃis de câte-va orî, grațîă
«asiduității și silinților ce pune comitetul teatral de a
«ridica acéstă școlă a națiunii la adevărata valóre a ar-
«teî, și grațîă tot de o dată unor bunî scriitori, cari re-
«cunosc că datoresc ce-va și Teatrului Național.

«Intre bucățile originale, represintate cu mult succes pe
«scena teatrului nostru, sînt câte-va de o inspirațiune
«genuină și scrise într'o limbă corectă, eșite din péna u-
«nor scriitori recunoscuți.

«A-sérâ încă, D. Hasdeū ne procură plăcuta ocaziune
«aî asculta comedia sa, *Trei Crai dela Resărit*, al cărî
«nume sunător a atras un public destul de numeros.

«Intriga acesteî comedie este fôrte simplă; țesătura însă
«este o lucrare meritósă, pentru care, cu drept cuvînt,
«îi aducem omagele nóstre.

«Dialogul este corect și ales, și stilul destul de elegant.

«Trei tipuri interesante ne înfățișeză D. Hasdeū în co-
«media sa, tipuri fôrte bine reușite: pe pedantul ce vo-
«esce cu orî-ce preț să ne schimonoséscă limba, latini-
«sând'o —și cu acéstă ocaziune biciuesce cu multă drep-
«tate *Societatea Academică*, care voesce să ne impună dic-
«ționarul seū;— pe perde-véră, ce d'abia a învățat câte-va

«buchă franțuzesce, și 'și amestecă limba cu expresiuni pe cari, pôte, nică el nu înțelege; și în fine, pe Hagiul, un Român care ține la limba lui strămoșescă, limbă atât de frumósă, pe care nu voesce a o vedé schimonosită.

«Multe din scene, mai ales acelea între tejghetarul Petrică și musiu Georges, între acesta și Hagiū, și în fine «între acestia și pedantul profesor Numa Consule, sînt «scînteietóre de spirit.»

Pressa mai revine apoi asupra piesei în numărul seú dela 11 ianuariū.

Vorbînd despre a doua represintațiune, *Românul* dela 6 ianuariū đice între altele :

«M.M. L.L. R.R. Domnul și Dómna onorară represintațiunea cu înalta-le presentă. Ele aú dat în mai multe «rînduri semnalul aplauselor și aú stat pînă când autorul, rechiămat de sala întregă, a venit pe scenă.»

Apoi în numărul seú dela 14 ianuariū :

«In frumósă comediă *Trei Crai dela Resărit*, care a fost «jucată cu atâta succes la Teatrul cel mare în septămăna «trecută, d. B. P. Hasdeú ne înfățișeză, ca Molière in *Les «Précieuses ridicules* și în scenele de căpeteniă din *Les «Femmes savantes*, trei tipuri deosebite de Români, desemnați de mână de maestru, dintre cari două, *Musiu «Jorj și Numa Consule*, se întrec care de care să pocéscă limba românescă. Cel d'ântéiú amestecă în frazele «lui fel de fel de cuvinte și de forme franceze; al duoi-lea vorbesce curata limbă academică, așa cum a creat-o «faimosul dicționar al Academiei din Bucuresci. Acesti «două ciontitori de limbă sînt pedepsiți la sfîrșitul piesei

«ca cele două fete din *Les Précieuses ridicules* și Trisotin
 «din *Les Femmes savantes*; pe când al treilea, Petrică
 «băietul de prăvăliă, care vorbește curat limba românească,
 «așa cum aș făcut-o timpul și împregiurările, așa cum aș
 «lăsat-o strămoșii, așa cum s'a păstrat în gura poporului,
 «primesce ca resplată mâna frumuseții Marița. Petrică
 «resumă la sfârșitul piesei această frumoasă și nemerită i-
 «deică, într'un cântec care a fost aplaudat de întreaga sală,
 «dând cea mai deplină a sa aprobare cuvintelor, pe cari
 «d. B. P. Hasdeu le pune în gura lui Petrică.»

In fine, dintre foile române de peste Carpați,
Gazetta Transilvaniei, în numărul seü dela 18/30
 ianuariu, ðice:

«D. B. P. Hasdeu a înmulțit, cum scim, literatura ro-
 «mână cu o comediă frumoasă intitulată: «Treï Crai dela
 «Resărit», care a fost jucată cu mare succes la Teatrul
 «cel mare în București. D. Hasdeu biciuesce într'insa di-
 «versele direcțiuni estravagante, ce vor unii să dea limbei
 «romănesci, părăsind calea bătută de secolii de poporul ro-
 «mân. Arată că limba română curată, cum o vorbește
 «poporul, este dulce, plăcută și frumoasă, și că numai a-
 «cea limbă ne lęgă cu strămoșii nostri. D. Hasdeu ne
 «presentă în comedia sa trei figurî deosebite, pe *musiu*
 «*Jorj*, care vorbește o limbă amestecată cu cuvinte și
 «forme franceze, apoi pe *Numa Consule*, care le întorce
 «și sucesce toate pe latiniă, și în fine pe băiatul de pră-
 «văliă *Petrică*, care vorbește limba românească așa cum
 «o vorbește poporul, curată, fără cuvinte franțuzite și
 «latinisate, cum a moștenit'o dela strămoșii seï. Acesta
 «din urmă primesce în fine drept recompensă mâna fru-
 «mușelei Marițe, și resuméză ideile autorului într'un cân-

‘tec, care a fost primit de public cu aplause frenetice, ‘pe care ’l reproducem și noi, ca să’l cunóscă și publicul nostru cetitor. O critică bună, fiă și aspră, tot-d’una a folosit.’

Cântecul în cestiune a fost reprodus și’n *Familia* din Pesta dela 21 ianuariu.

Textul piesei, așa după cum urmază, fusese tipărit înainte de reprezentațiune. Mai târziu, pentru a mări efectul de scenă, am cređut de cuviință a schimba finea actului I și a introduce o modificare la finea actului II, afară de câte un cuvânt sau două, adause în cursul piesei. Tóte aceste mici adausuri le punem acum la sfirșitul broșurei, pentru usul actorilor, cu atât mai mult că d. M. Pascaly din Iași și d. Vlădicescu din Galați ni-au și cerut permisiunea de a represinta piesa în provinciă.

H.

20 martiu 1879.

PERSONELE

Hagi-Pană, băcan.

Marîța, fiă-sa.

Numa Consule, profesor.

Jorj, copist la un minister.

Petrică, băiat din prăvăliă.

Trandafira, o domnișóră matură.

Scena se petrece în locuința lui Hagi-Pană. O cameră mobilată foarte modest. Doă ușe, una în fund și cea-l'altă la dreapta. Intr'un colț al odăii un mare dulap și alături o masă de scris. Pe părete un orologiũ cu cocoș, o gravură represintând Ierusalimul, o sabiă veche și un mare pistol turcesc.

ACTUL I.

SCENA I.

Jorj (întîrînd prin ușa din dreapta) și Petrică (urmărîndu-l în virful degetelor, fără a fi vădut).

Jorj (jucându-se cu o mînușă). Am inventat un lucru de minune, *un stratagème admirable*. Voiu puté vorbi ori-și-cînd cu Marîța, fără ca să ne tot pri-

vegheze bătăranul de tată-seu. Trimit în prăvăliă câte un amic, care reține acolo pe sărmanul Hagi-Pană, îndrugându-i la verđi și uscate despre icre și masline, deși nu cumpără nici un drob de sare, ér pînă atunci eú petrec aci fără marturî, *en tête-à-tête*, cochetând cu fata băcanului. Ne cunóscem din copilăriă, încât casa îmi este tot-d'a-una deschisă. E gentilă, dacă nu *beauté*; tată-seu e bogat; frumósă zestre în bani și 'n natură! De când i-a murit mama, nu mai este nici măcar desavantagiul de a avé o sócră. Trebuie s'o ieaú de nevastă, *et voilà tout!*

Petrică (a parte) Așa merge tréba? Pe luate? Lasă! bine c'o sciú... Eú mă prăpădesc după fată, și el mi-o suflă de sub nas!

Jorj. Dar unde să fie Marița? (se uită împregiur și vede pe Petrică) A! Băiatul din prăvăliă!

Petrică. Teșghetar, domnule Jorj; teșghetar, nu băiat din prăvăliă... să fie cu iertare...

Jorj. Ce cauți pe aci, *mon cher*?

Petrică. Nimic... ce-va... adică să veđi, domnule Jorj: te iubesc așa de mult, încât te-aș urmări din loc în loc pe tótă scórța pămîntului. Când te zăresc întrând, aici mai cu sémă, uite, nu sciú cum mi se bate inima, ca nu cum-va să te las singur. Sciú vorba Románului: dor mî-e de tine, dar de mine mi se rupe inima... Ești un om fórte plăcut, domnule Jorj!

Jorj (îngămfându-se). Am o figură norocită, *un exté-*

rieur heureux, cum ȕice Francesul; nu e aȕa?

Petrică. Aȕa trebuie să fe, măcar că nu sciũ ce este acel *rără*. Ő'apoĩ mai e ce-va, domnule Jorj. Eram să te rog pentru lucrul acela... Ői-aduci a-minte dumineca trecută, când îți venise pofta de a eȕi cu birja la Őosea....

Jorj. Eĩ bine?

Petrică. Ba nu era bine, că 'ți trebuia o rublă.

Jorj. Eĩ bine?

Petrică. Ba tot nu era bine, căci n'o aveaĩ.

Jorj. Eĩ bine?

Petrică. Bine, bine! ba e fõrte reũ, că ți-am dat'o eũ...

Jorj. A! vrei să ȕici că e reũ pentru tine, *n'est-ce pas?*

Petrică (trist). Mĩ-ai fãgãduit sã-mĩ dai ĩnapoĩ rubla a doua ȕi... Aȕ avé acum o mare trebuinȕă...

Jorj. Ce bagatelă! *Quelle misère...*

Petrică. Dacă poți...

Jorj. Ascultă-mě, Petrică. Domniȕõra Mariȕa m'a rugat sã-ĩ copiezi o poesiã, *un charmant morceau*. Fiind-cã eũ nu am casã... nu cã n'am casã, dar eram sã ȕic cã nu ŕeȕ nici o datã a-casã, ér la cancelariã nu voĩu sã scie tõte ale mele ŕeful de biroũ, cu care nu mẽ ĩmpac ĩn politicã, de aceia am adus poesiã cu mine ca s'o copiezi aice.

Petrică. Pentru domniȕõra Mariȕa?

Jorj. Da.

Petrică (a-partea). Hoțule! (tare) Apoi étă cernélă, condee și hârtiă, domnule Jorj; numai să nu strici cum-va vr'o condică d'ale jupânului.

Jorj (aședându-se a copia și citind).

Ca o liră fără sunet,
 Ca un fulger fără tunet,
 Ca un rîu fără murmur,
 Ca o pasere tăcută,
 Ca o casă ce stă mută
 Și pustie împregiur;
 Ast-fel sum și eă, vai mie,
 Formă fără melodiă,
 Pur spectacol făr' ideă,
 De când dînsa nu-î sub sóre
 Și puterea 'mi cântătóre
 A murit cu mórtea eă!

Admirabil! Sublim! *Délicieux!*

Petrică. Dar bine, domnule Jorj; d-ta scrii pentru d-șóra Marița nisce stihuri de mórte'?

Jorj. Nerodule! Cum de nu înțelegi tu, că eă vreaă să-î arăt tocmai aceia ce aș fi fără dînsa, singur, *isolé*, cum țice Francesul? (iute) Aș fi ca o liră fără tunet, ca o casă fără murmur, ca un rîu pustiă împregiur, ca un fulger fără melodiă, ca un spectacol fără sunet, ca o pasere fără ideă... Ce superbe imagini!

Petrică. Să am iertare, cântecul d-tale n'are pentru mine nici un Dumnețeu! Numai dóră atâta că-î scris! Sciă, țicătorea românéscă: dracul, când

n'are de lucru, își cântăresce cóna... Său dacă vreî, se potrivește și mai bine cu o altă ȃicală: frunȃă verde cępă cónă ș'aș mánca zăpadă friptă... Curat așa...! Eú unul fac alt-fel de cantece pentru... pentru aceia ce 'mî e dragă... Dar să venim la chestia rublei, domnule Jorj!

Jorj. Iubescî și tu? *Pauvre diable!* Si care 'ți este cantecele *par exemple?*

Petrică. Scurt, scurt de tot, nu e frumos ca al d-tale, domnule Jorj; nu-î cu paseri fără ideî și fără nu mai sciú ce...

Jorj. Ia să'l auȃim.

Petrică. Iatá'l (cántă):

Cine n'are 'n lume drag,

Cátu-î lumea tot beteag!

Eú sciú, Dómne, despre mine:

Cátu-î lumea, nu mi-e bine!...

Jorj. Atâta?

Petrică. Atâta.

Jorj. Ce galimatiă! Ce absurditate! *Pas un grain de sel*, cum ȃice Francesul!

Petrică. Apoi dē! E curat românesce; mai am un altul, domnule Jorj... a, dar étă și domnișóra!... (a-parte) Mor de necaz!

S C E N A I I.

Aceiași și Marița (intrând prin ușa din fund).

Marița. Ești aicea, domnule Jorj?

Jorj. Ți-am adus poesia...

Marița (către Petrică). Te chîamă tata.

Petrică (cu nemulțumire). Mă chîamă jupânul? Par' că nu s'a auđit...

Marița. Domnul, nu jupânul; l'am auđit eũ.

Jorj. Negreșit că trebuie să te fi chemat....

Petrică. Trebuie! Pe semnul că așa ȃice Franțuzul... Mă duc! (a-parte) Aũ sciut să mă gonescă; dar lasă c'o să'ı ascult eũ de după ușă... Mare poznă mai este și dragostea! (ese și apoi întorcẽndu-se iea la o parte pe Jorj) Cum vom face cu rubla?

Jorj. Vom vorbi, *mor cher*, la timpul oportun...

Marița. Te chîamă tata!

Petrică (a-parte, oftãnd) Îmi iea și fata și rubla! Veđi asta se ȃice romãnesce: lucrul dracului în casa popei!

S C E N A I I I.

Jorj și Marița.

Jorj (cu emoțiune, apucãnd pe Marița de mână). Ca mâine voiu fi registrator, apoi archivar, apoi ajutor de corespondență, apoi șef de biroũ, apoi șef de secțiã,

apoi șef de divisiă, apoi director-general, apoi prefect în Dobrogiă, apoi ministru, apoi agent la Constantinopole... *Ca ira, ca ira!*.. Dar vorbit'ai cu tată teă? Spusu-i-ai că însoțirea noastră, departe de a fi *une mésalliance*, o să ridice sus, sus, foarte sus în opiniunea publică nĂmul Hagi-Pană?...

S C E N A I V.

Aceiași și Petrică (la aparițiunea căruia Jorj lasă cu precipitare mâna Mariței).

Marița (confusă). Te-aș ruga, domnule Jorj, să 'mi mai copiezi o poesiă...

Petrică (care remăsese cu capul scos prin crepătura ușei, fără a intra în cameră). Domnișoră Marițo... Șci ce, domnișoră Marițo?... Mi se pare, deă mi se pare, că te chiamă jupânul....

Marița (cu impaciență). Bine, bine! Voiu veni îndată... Nu ține ușa deschisă. Se recesce odaia...

Petrică (în aceeași posă). Se recesce în luna lui Maiu?

Marița. Eram să ție că se pré încăldește... Voiu veni, ți-am spus o dată că voiu veni...

Jorj. Va veni. ți-a spus o dată că va veni. *C'est clair comme la lune*....

Petrică. Nu e vorba de alune, domnule Jorj... Apoi să vii, d-șoră Marițo! (închide ușa și o deschide érași) Să vii! (ese).

S C E N A V.

Jorj și Marîța.

Jorj. O singură vorbă, *mon ange!* Mă iubesci tu sau nu? Da sau ba?

Marîța. Așa se vorbește numai la plebiscit. Te mai poți îndoi de sentimentele mele? La eșire din pensionatul dómnei Firundțvanțig, prima cestiune, care s'a presintat spiritului meu, a fost acésta: „Mari! voești tu óre a-ți lega sórta cu un bărbat ca Herman al lui Göthe, o ființă vulgară, un burges de tóte dîlele, un automat care putea să placă numai dóră unei Doroteia? sau îți place mai bine a visa o figură ușóră, veselă, nepăsătoare, mai în sfîrșit pe unul din cei trei Muschetari ai lui Dumas?....

Jorj (speriat). Muschetari?.... Vrea să dică militari?...

Marîța. Liniștesce-te, Jorj. Herman al lui Göthe este vre-un băcan sau birtaș dintre amicii lui tata. Mi-e gróză a mă gândi măcar la dînsul! Pe când unul din cei trei Muschetari ai lui Dumas, eî bine... ești tu!

Jorj (erăși speriat). Unul din cei trei..... *Par conséquent*, mai sînt încă doi?

Marîța (cu sentimentalism). Tu, numai tu ai devenit idealul inimei mele!...

Jorj (sărutându-î mîna). Îți mulțumesc, îți mulțumesc,

ma colombe! Dar atunci nu întârzia a spune lui ta-tă-teu...

Marița. Chiar astă-đi... (suspînând) Trobue curaj! Tu scii cum este tata... Materialist!

Jorj. Spiritul secolului, *ma chérie!* N'ai ce-î face... Să nu uiți însă un lucru foarte serios, *de la plus haute importance.* O dată căsătoriți, fericirea nu trebuie să ne facă a renunța la tóte plăcerile societății, preumblări...

Marița Baluri...

Jorj. Grădini.

Marița. Costume.

Jorj. Cai.

Marița. Voiajuri... O, cât de mult aș dori să vęd Parisul!... Dar mi-ar fi frică de petroliu...

Jorj. Și mie de comuniști... Un om însurat nu se împacă cu comuna. Pré mult liberalism! *Ça choque...*

Marița. Dar Veneția... ce mai đici?... Carnaval! Barcarolă! Raiu pămîntesc!...

Jorj. Insă tóte astea cer bani. *Ça coúte énormément....*

Marița (cu întristare). A! în adevăr... Dar tata e bogat.

Jorj. Tocmai de aceia, *mon bijou,* să nu treci cum-va cu vederea de a'i aminti fóia de zestre...

Marița. Ii voiu spune, că tu nu mă ieși altminteri...

Jorj (iute). Ferescă Dumneđu! *Dieu préserve!* In-

credințeză-l, din contra, că eă te-aș lua fără nimic, dar....

Marita. Dar ?

Jorj. Dar... dar nu mă vrei tu...

Marita. Nu te vrėu eă fără bani ?

Jorj. Nu-ı asta ! Nu mă vrei.... nu vrei... nu 'ți convine, tu unică odraslă a lui Hagi-Pană, *l'unique rejeton*, cum ęice Francesul, să nu aduci o frumósă zestre în casa bărbatului.

Marita. Te-am înțeles.

Jorj. Ș'apoi mai observă bine un lucru.

Marita. A !

Jorj. In burgesia există un obiceiú stupid, o rė-mășiță a timpurilor barbare, un antipod al civilizațiunii, o piedică a progresului, o palmă pentru liberalismul secolului, un semn de neîncredere selbatecă, *quelque chose d'abominable*, și nu tocmai noi trebuie să încurajăm aceste triviale usante...

Marita. Negreșit ; dar despre ce este vorba ?

Jorj. Tatăl teú póte să 'și bage în cap naiva idee, *une pure bizarrerie*, de a ne da numai venitul zestreı.

Marita. Și nu e bine ?

Jorj. *Fi donc!* Ar fi pentru noi o curată sclaviă ! A se mișca cine-va după măsură, ca o mașină cu vitesa calculată mai de 'nainte ! Inchipuesce-ți, *mon áme*, că venitul anual s'ar cheltui într'o jumătate de an ; óre ce facem noi atunci cu cele-l'alte șase luni ?

Marița. Ai dreptate. (A-part) Ce spirit!

Jorj. Cere dela tată-teu capitalul zestrei. Capital și érašî capital, *tout bonnement!* Venitul fără capital este o monstruositate, și mai mult decât atâta! să 'ți spuîu drept, pentru mine unul ar fi chiar o insultă...

Marița. Cum așa?

Jorj. Un bărbat, căruia i se numără numai venitul zestrei, este curat ca o moșiă luată în arendă, pentru care se plătesce în căștiuri. *Quelle horreur!*

Marița. Căștiuri! Așa este! uite că asta nu mi-ar fi trecut prin minte....

Jorj. Un bărbat cum se cade....

Marița. Unul din cei trei Muschetari....

Jorj. Nu se arendéză, ci....

Marița. Se iea cu embatic? cu bezmăn?

Jorj. Un asemenea bărbat, *mon diamand*, se cum-pără de veci, adecă....

Marița. Adecă?

Jorj (cu emfasă). O legătură eternă, à *tout jamais!*... De aceia, *mon amour*, jos venitul! să trăiască capitalul! capitalul este șeful de bi... este regele lumii!...

(Afară se aude la ușa din fund vocea lui Hagi-Pană strigând: *Petrică! unde ești ștrențarule!* ér la ușa din drépta vocea Petricăi: *Indată, jupâne!* Jorj se repede la ușa din fund și se ciocnesce cu Hagi-Pană, carele tocmai atunci o deschide; Marița pe de altă parte se repede la ușa din drépta și se isbesce tot așa de Petrică. Toți se uită cu nedomereire unul la altul)

S C E N A V I.

Hagi-Pană, Petrică, Jorj, Marița.

Jorj. Iertare, tată hagiule! *Mille pardons!*

Hagi-Pană (către Petrică). Unde erai, vagabondule? Nu mi te-am vădut de doă césuri!

Marița (a-parte). Si el îmi dicea că mă chîamă tata...

Jorj (a-parte). Să profit de ocasiune pentru a mă descurca.

Marița (către Hagi-Pană). Bine, tată, cum e asta? Petrică îmi spunea că...

Jorj (intrerumpënd). Petrică era aicea cu noi. (Marița se uită cu mirare) *Mademoiselle* l'a reținut în odaiă într'a-dins, pe semne pentru a nu rămâne singură, adică cu mine. *C'est tout naturel!*

Petrică (contus). Așa este, chiar așa, jupâne! (a-parte) M'a tras pe șvară! Le ajut tocmai eū la dragostea lor! Imi vine să turbez de ciudă!...

Hagi-Pană. Cară-te la prăvăliă...

Petrică (a-parte). Mă gonesce și dînsul!

Hagi-Pană. Cată de te pórtă bine, că te cunosc eū! De vr'o câtă-va vreme ți-au intrat gărgăuniū în cap. Iți vorbesce mușteriul, și tu nu 'l ascuți; te'n-trébă, și tu nu-ī rěspunđi; n'aude, n'a vede, n'a greul pămîntului! Așa nu se vinde marfa, fětul meū! Nu de giaba dice vorba romănescă: cu rîsul și cu glumele se culeg tómnă prunele. Cu posăciă na faci negustoriă! Du-te dară la teșghea și cată-ți de trébă.

Silește-te mai cu sémă a strecura ciocalata aceia, Revalisiera cum îi ȕice. S'a respândit svon, că-î curat o gutapercă prefăcută; și eũ, săracul de mine, mi-am adus, ca un năuc, iartă-mă Dómne, patru sute de tablete, cređend că dóră se va desface ca pânea caldă! Dacă lumea va afla o dată că-î lucru prost, o să rămăiu cu povara în spinare. Orî-și-cine va veni să cumpere ce-va, înțelesu-m'ai, fie cașca-val, fie rom, fie săpun, fie rapiță, fie salam de Verona saũ de Sibiu, tu să-î laudî blestemata aceia de Revalisieră, care mi-a făcut ȕilele fripte...

Petrică. Am învățat pe din afară, jupâne, cum s'o zugrăvesc. (reciteză iute) Bună de stomah, pept, nerve, plămîni, miasme, gâlcî, respirația, rinichî, atrofiă, tuberculósă, oftică, astmă, tuse, indigestiă, guturaïu, insomnia, venin, slăbiciune, dropică, anemiă, friguri, ametělă, congestiă, migrenă, diabetă, melancoliă, angină, reumatism, tifos, coleră, ciumă, ipertrofiă, bólele óselor, ipocondriă și gălbinare!

Hagi-Pană. Așa! Bun de tot! Dă-le la Revalisieră! Dă-o la toți!

Petrică. Se înțelege, jupâne. De n'or scăpa dînșii, scăpăm cel puțin noi de ceia-ce ne dóre.

Hagi-Pană (a-parte). E deștept băiatul. (tare) Du-te, du-te...! (Petrică ese)

S C E N A V I I.

Hagi-Pană, Jorj, Marița.

Hagi-Pană. Ce mai ȳici acuma, musù Iorgule?

Jorj. *Ca va...*

Hagi-Pană. Nu e vorba de nici un Sava! Eù vréù să te 'ntreb alt-ceva. Spusu-ți-am saù nu ȳi-lele trecute, ca să nu te mai vèđ singur aicea cu Marița?

Jorj. Apoi era și Petrică cu noi, *ma parole d'honneur...*

Marița. Și Petrică, taică.

Hagi-Pană (cătră Marița). Petrică ne-Petrică, cară-te în odaia d-tale! Pune-te de cóse, ori te închină, ori apucă-te de citește Alexandria...

Marița. Dar taică...

Hagi-Pană (făcendu-ı gest de a eși). Vorbă multă, trébă scurtă! (Marița ese prin ușa din fund) Bine a ȳis cine a ȳis, că femeia a îmbătrinit pe dracu... dar apoi fata!

S C E N A V I I I.

Hagi-Pană și Jorj.

Jorj. Ești pré sever, *ma foi*, tată hagiule...

Hagi-Pană (aședându-se). Eù știù ȳicala românescă: mai rara vedere este mai cu miere. Te-ai pré încuibat pe la noi, musù Iorgule. Nu că'mi pare reù,

dar nici bine. De frate, frate să 'mi fii; dar la noi mai rar să vii...

Jorj (luând un aer maiestos). Tocmai asta eram să 'ți spuîu, tată hagiule. *Justement ça*, cum ȃice France-sul. In țera noastră un larg viitor este deschis ta-lentului. Liberalismul instituțiunilor naționale per-mite meritului a se urca sus pe scara distincțiunilor sociale. Astăđi copist, mâne președinte al consiliului de miniștri, nimic mai lesne, *rien de plus naturel!* Așa dară...

Hagi-Pană (întrerumpënd). Așa dară, mâne saũ chiar astăđi, o să mi te dea afară din slujbă, ca pe o mă-sea stricată, cu tot naturelul d-tale, musũ Iorgule!

Jorj (desconcertat). Nestabilitatea funcțiunilor este o consecință inevitabilă a...

Hagi-Pană. Ascultă-mă ce 'ți spuîu eũ, dragul meũ, că dóră nu de giaba am umblat pînă acolo la Ierusalim (arată cu degetul cadrul de pe pãrete). Văđui multe și auđii destule! Aș dori din tot sufletul să te pui pe o cale mai bună; ér nu, după vorba Româ-nului: an n'ai căștigat, estimp ai păgubit, la anul tragi nădejde. Ești un derbedeũ, musũ Iorgule!

Jorj (scandalisat). O!

Hagi-Pană. Am fost prieten cu tatăl d-tale, rē-posatul Kir-Spirea, Dumneđeũ să'lierte. Era un om fôrte de ispravă, în tótă firea, așeđat, harnic, cin-stit, fruntea simigiilor din mahala...

Jorj (cu oróre). A!

Hagi-Pană. Nu cum-va îți este rușine de meseria părinților d-tale?

Jorj (confus). Nu... dar... (a-parte) Ce lipsă de creștere! *Nul savoir-vivre!*

Hagi-Pană. În loc să te fi apucat de muncă, de trebă, de vr'un meșteșug, d-ta ai tocat părăluțele răposatului și acuma, după vorba vechiă, umbli pe drum cu alaiū franțuzesc și n'ai a-casă mălaiū românesc!

Jorj (a-parte). *C'est trop fort!* Trebuie să isprăvesc! Să-l iaū iute, iute, iute! (tare) Un cuvînt, tată hagiule! Ai dreptate în tôte, *vous avez parfaitement raison*. Am fost reū, dar nu mai sînt! Natura mea întrégă s'a schimbat printr'o revoluțiune...

Hagi-Pană (uitându-se împregiur). Să nu'mi vorbesci de revoluții! auđi-tu-m'ai? Ele cât p'aci era să mă mufluzescă....

Jorj. *Pardon!* N'am fost bine înțeles. Amórea este cea mai puternică revoluțiune....

Hagi-Pană (sculându-se furios). Érašī revoluțiă!

Jorj (cădënd în genuchī). *C'est fini!* Iubesc pe fiica d-tale!

Hagi-Pană (și mai furios). Afară! afară, resvrătito-rule!

SCENA IX.

Hagi-Pană, Jorj, Marița.

Marița (intrând speriată). Ce este?... Iartă-l, taică!....

Hagi-Pană (repeșindu-se la dinsă). Și tu vrei revoluția?...

Jorj (sculându-se și scuturându-și praful de pe genuchi). Am avut nefericirea de a întrebuița o expresiune reu alésă, *mal choisie*.

Marița. Taică! El mă iubesc, și eu....

Hagi-Pană (d'abia resuflând de furie). Mă înecă, mă înecă!...

Jorj (luând o posă cavalerescă). Sînt iubit, o iubesc... și... o iaș fără zestre!

Hagi-Pană (revenindu-și în fire). Cum ai spus?

Jorj (cu un aer triumfător). Fără zestre! (a-parte) Despre acest paragraf o să-î vorbescă după instrucțiune *ma petite Marie*.

Hagi-Pană. Dar cu re.... revoluția cum merge?

Jorj. *Par mon honneur*, n'am fost și nu voi fi nici o dată revoluționar. (a parte) Se înțelege de sine, că pe cât timp voi avea bani său cel puțin un locșor în budget. (tare) Agitațiunile politice sdruncină comerțul...

Hagi-Pană. Așa este.

Jorj. Ucid industria.

Hagi-Pană. Așa este.

Jorj. Ruineză creditul.

Hagi-Pană. Așa este.

Jorj. Sdruncină, ucid, ruineză...

Hagi-Pană. Așa este.

Jorj. Comerciul, industria, creditul...

Hagi-Pană. Așa, așa... Dar fără zestre cum veți putea trăi cu nevasta?

Jorj (cu entuziasm). Amore, labore, *voilà tout!*

Hagi-Pană. O momeală abure, ce-ți asta? Nu te-am înțeles...

Marița. Negreșit, taică, el nu vrea bani, ci pe mine; Jorj este pré cavalier; dar fără zestre nu mă mărit eu...

Hagi-Pană. Ce? Tu?

Marița. Eu, unică odraslă a lui Hagi-Pană, trebuie să aduc o frumoasă zestre în casa bărbatului...

Hagi-Pană (cu mirare). La pensionat mi te-ai învățat tu cu al-de astea?

Jorj (a-parte). Repetă lecțiunile mele à merveille.

Marița. Și observă bine, tată, că nu numai venitul zestreii, nu; căci în burgesiă există un obicei stupid, o rămășiță a timpurilor barbare, un antipod al civilizațiunii, o pedică a progresului, un semn de neîncredere selbatecă...

Hagi-Pană (luând-o de umăr și ducând-o spre ușa din fund). O să-ți dau eu antipod de neîncredere selbatecă!...

Marița (continuând). Venitul fără capital este o monstruositate! Un bărbat, căruia i se numără numai

venitul zestrei, e curat ca o moșiă luată în arendă cu căștiuri. .

Hagi-Pană (deschidând ușa din fund și împingând acolo pe Marița). O să vorbim noi mai pre urmă!....

Marița (continuând). Un bărbat cum se cade se cum-pără de veci... (Hagi-Pană închide ușa după Marița și se întorce)

S C E N A X.

Hagi-Pană și Jorj.

Hagi-Pană. Unchiul d-tale kir-Mincu n'are copii.

Jorj. *Nullement!* Eă sînt unicul moștenitor...

Hagi-Pană. Îi merge bine cu cărciuma...

Jorj (cu aversiune). Nu cărciuma! *Quelle expression!*

Restaurunt, tată hagiule! Restaurant cu grădină....

Café-chantant...

Hagi-Pană Dar mi se pare, că nu te pré are la stomah?

Jorj (cu importanță). O neînțelegere momentană

I-am blessat *tant soit peu* amórea propriă *comme on dit*....

Hagi-Pană (cu mirare). Ce-e-e? Ce i-ai făcut?

Jorj. *Une bagatelle!* O să-î trecă supărarea....

(a-partea) Cerusem o sută de galbeni sub chip de împru-mutare, și el m'a gonit afară, *l'imbécile!*

Hagi-Pană. Vrea să ăică, fără zestre... Ascultă-

mă, musù Iorgule! Fiind-că fata te iubesc... Adică lasă-mă să mă mai gândesc. Vino peste un cés!

Jorj. Imi dai o speranță?

Hagi-Pană. Ce să'ți dau? Nu mi-ai spus că ieși fata fără nimic? Nu cum-va o întorci acum pe foia cea-laltă? Iți ieși vorba îndărit? Culcă-te pe acea ureche! Eă nu dau o chióră, nici în bani, nici în bonuri, nici în speranță!

Jorj. Érași am fost reū înțeles, *toujours mal compris*....

Hagi-Pană. Peste un cés!

Jorj (a-parté). L'am pus la mână. (stringe cu efusiune mâna lui Hagi-Pană) Atunci *à revoir!* (ese prin ușa din dreapta și revine) *A revoir! A revoir!* (ese)

S C E N A X I.

Hagi-Pană (singur). Să stâm strîmb și să judecâm drept. Iorgu nu pôte fi doftor, nu pôte fi advocat, nu pôte fi dascâl, nu pôte fi neguțător, nu pôte fi nimic din ceia ce-î de folos lumii. Mai pre scurt, este o secătură gólă; cum se đice românesce: umblă tăind căinilor frunđă. Iată'l dară, vrënd-nevrënd, om politic. Și fiind-că ómenii politici în țera noastră rêsar ca ciupercele și cresc mari ca mătrăguna, deci dară... Sciū bine, că o să 'mă spună unii și alții că 'mă mărit fata după un risipitor. Apoi nu este așa. Ca să fie cine-va risipitor, trebuie să aibe

ce risipi. El n'are nici o para după suflet și eă nu-ı daă
 nici o lăscăe de pomană. Cum, dragă Dómne, să risi-
 péscă ceia-ce n'are!... Imı veți đice, póte, c'o să mă
 moștenéscă, ș'atunci vai și amar de bănișorii răpo-
 satului, feréscă Dumneđeă, Hagi-Paná? Dar dacă
 voiu măi trăi eă, cu ajutorul sfintului Pantelimon,
 vr'o patru—cinci—opt—đece ani, în vremea asta,
 ne avênd el ce cheltui, o să se dea pe brazdă, o
 să se desvețe cu totul de risipă... Și de unde scii
 c'o să mă moștenéscă dınsul? Tinerii în țiele nóstre
 sınt cam șubređi. O să las averea nu lui, ci copila-
 șilor lui... Orı-cum mă gândesc, nu-ı lucru reă. Fiind-
 că nu vrea zestre, fiind-că place fetei, fiind-că é-
 răși nu vrea zestre, fiind-că fata a crescut măricică,
 fiind-că băiatul póte să se 'ndrepteze, și 'n sfır-
 șit fiind-că nu vrea zestre...

S C E N A X I I.

Hagi-Paná și Trandafira.

Trandafira (intrând încet și lovindu'l pe umăr). Ce măi
 faci, vecinică?

Hagi-Paná (voios). A! bine c'ai venit, cucóno Tran-
 dafiră! Dă-mi și d-ta un sfat prietenesc.

Trandafira. Cu dragă inimiórá, kir-hagiule! D-ta-
 le măi ales! Cu dragă inimiórá! De ce nu! Și pă-
 rintele Petre dela Sântu - Nicolae a fost astăđi la

mine tot după sfaturi prietenesci. Că așa prietenosă sînt eu din fire! L'am pus la cale, deu că l'am pus! I-au furat tâlharii văcuța cea pintenogă. Unde s'o caute, săracuțul de el? Vine la cocóna Trandafira. Fără cocóna Trandafira nu se face nimica! Ii chitesc eu cu cărțișórele. Cade tâlharul cam slăbuț și ocheșel. Am spus'o popei. Mi-a mulțumit părințelul și s'a și dus să 'l găsească...

Hagi-Pană. Pe cine? Pe tâlhar? Ómenii slabi și ócheși sînt cam mulți, cocóno Trandafiră...

Trandafira. Mulți, vecinică, negreșit că mulți; dar nu toți sînt tâlhari, veđi asta-í asta!

Hagi-Pană. Eu eram să cer un alt fel de sfat. Aș vrea să 'mă mărit zestrea...

Trandafira. Zestrea?

Hagi-Pană. Ce fel zestrea? Ce are a face zestrea?

Trandafira. De asta mă miram și eu, kir-hagiule! Țiseși că vrei să 'ți măriți zestrea...

Hagi-Pană. Spus'am așa? Óre? Mă zăpăcisem, iartă-mă Dómne! Mă luase gura pe de 'nainte... Eram să ȃdic c'aș vrea să 'mă mărit fata.

Trandafira. Mărit'o, vecinică. Mărit'o pe drăguța cu amîndoă mînele! Lasă-mă să 'ți dau eu bărbățelul. Tocmai de aceia am și venit pe la voi, tocmai de aceia, căci ve iubesc numai Dumneđeu scie cum. Un profesor! Șase-sute leișóri pe lună...

Hagi-Pană. Vechi?

Trandafira. Ba noi—nouți, kir-hagiule!

Hagi-Pană. Una mie șase-sute și două-zeci lei vechi... Bună lăfă, măcar că mandatele nu se pré scontéază. Lumea s'a pus pe gânduri. Visteria e nedă ca pilugul piuliței. Nu găsesci un ban de léc... Dar uite, cocónă Trandafiro; eú cât p'aci eram să mă hotăresc a da pe Marița după Iorgu...

Trandafira. I-o-o-orgu?

Hagi-Pană. Iorgu; da; și ce-î?

Trandafira. Ha, ha, ha! Ștregarui cela dela logofetiă?

Hagi-Pană. Ștregar! Nu'i tocmai ștregar! Limbele cele rele i-aú scornit numele. Nu te lua după gura lumii...

Trandafira. Infundat în datoriî pîn' la urechi...

Hagi-Pană. De unde o sciî D-ta?

Trandafira. Eú să nu sciú? Eú?... Apoi pînă și lui Petrică îi datoresce un icosar.

Hagi-Pană. Lui Petrică?... O să cercetâm îndată. (se duce la ușa din fund și strigă) Petrică! Petrică!

S C E N A X I I I.

Hagi-Pană, Trandafira, Petrică.

Trandafira. Dragă băețele, mai spune'mi tu singur încă o dată, câte părăluțe îți datoresce musù Jorj?

Petrică (scărpinându-se la cap). Apoi jupânul nu scie, cucónă... (a-part) O să 'l dau de gol! Mi-a venit rîndul!

Hagi-Pană. Vrea să ȃică, iȃi datoresce?

Petrică. Nimic... Abia o rublă... Ii era dor să se preumble pe la Șosea... Ce să ȃică! Așa sînt conoașii! Dicea că-i trebuie să se întălnescă cu cine-va...

Trandafira. Cu cine-va!... Auȃi, kir-hagiule?

Petrică. O rublă nu-i nimica. Mai datoresce pe aiurii mai mult...

Trandafira. Pe aiurii mai mult! Cum ȃi se pare, vecinică?

Petrică. Pe băiatul de brașoven de alături mai de un an de cînd il tot pörtă cu vorba pentru o liră.

Trandafira. O liră!

Hagi-Pană. Șase-ȃeci și doi lei vechii...

Petrică. Prin birturii mănincă tot pe datoriă...

Trandafira. Veȃi odorul d-tale, kir-hagiule!

Petrică. Mai de ună-ȃi un croitor era să'l des-brace pe uliȃ...

Hagi-Pană. Destul! Destul! Frumos ginere eram să mi'l căpuesc!... (a-part) Păcat că era s'o iea fără zestre!...

Petrică (cu spaimă). Să dai pe domnișóra?

Hagi-Pană. Nu e tréba ta! Du-te la teșghea!

Petrică (a-part). L'am potcovit de minune!

Trandafira. Nu te speria, Petrică! Nu te speria!

Am găsit noi alt ginere...

Petrică (îngălbenind). Alt ginere!

Hagi-Pană. Spusu-ți-am să ne dai pace?... Du-te mai bine de vinde afurisita aceia de Revalisieră...

Petrică (a-parte cu desperare). Orî-ce să fac, tot n'o scot la capătâiu. Pe semne că așa mi-e zodia! (ese)

S C E N A X I V.

Hagi-Pană și Trandafira.

Hagi-Pană (aședându-se). Șeđi, cocono Trandafiră, ș'o să vorbim cum se vorbește, românesce și negustoresce. Țiceai, pare-mi-se, că vei fi avênd un das-căl?...

Trandafira (aședându-se). Un profesor, vecinică. Un profesor! Lucru mare! Nu că dînsul ar vrea să se căsătorască, dar eú, kir-hagiule...

Hagi-Pană (cu mirare). Vrei să te căsătorești d-ta?

Trandafira (cochetând). Nu eú! Măcar că nu mi-a trecut timpul; și mulți, dragă Dómne, vor fi umblând să mă scóță din minte; dar tot încă mă mai resgândesc. Nu-î glumă, vecinică, să te legi pentru tot-dé-una! O viață întregă! Bărbații mai toți sînt cam ai dracului, să nu fie cu supărare... Dar să venim la vorba nóstră. Aș vrea să fac fericită pe odorașul meú de Marița. Ginerică mai de ispravă nici că se găsesce...

Hagi-Pană. O iea fără zestre?

Trandafira. Fără zestre? Nu ți-e greu, vecinică? Unde ai mai vădut pe lumea asta, în diulica noastră, mirésă fără părăluțe? Bărbații s'au scumpit, kir-hagiule. S'au scumpit de tot! Nu te mai apropii! Un sergent, și tot încă cere doă-trei mii de gălbenași; dar apoi un coșgogea-mi-te profesor....

Hagi-Pană. Doă-trei.... Atunci nici că mai vorbim!

Trandafira. Lasă bănișorii mai în colo. O să ne tocminim mai la urmă. Să 'ți spui eu acum, ca ce fel de om este. Să-l auți, și să te ieși de cap! Minunat, vecinică! minunat! Scie de ce limbă! Lătinesce, spănesce, tălienesce, lătinesce, franțuzesce, lătinesce...

Hagi-Pană. Dar de unde-l cunosc așa de bine, cocóno Trandafiră?

Trandafira. Să nu'l cunosc eu? Sînt trei ani de când șede cu chiriă la mine, de ce pași de aice... Ce om, kir-hagiule! ce om! vr'o patru-șeci de anișori...

Hagi-Pană. Noui?

Trandafira (cu mirare). Cum noui?

Hagi-Pană. Are patru-șeci mii de lei noui?

Trandafira. Dar nu era vorbă de lei, vecinică! Diceam că are patru-șeci de a-ni-șori...

Hagi-Pană. A! patru-șeci...?

Trandafira. Numași patru-șeci! tocmai bunicel!... Sci: nici pré-pré, nici fórte-fórte....

Hagi-Pană. Dar cum îl chiamă?

Trandafira. Numa Consule.

Hagi-Pană. Numai consul?... Ce fel de nume?
Fost'a consul vre-o dată?

Trandafira. Ba nu, vecinică. Să'ți spuiū eū tótă șiretenia. Inainte 'i ȃicea Nichifor Vătafu; însă de când s'a făcut profesor.... veđi bine... mă pricepi... Dar să lăsăm numele, că nu'l pré înțeleg nici eū ... La Români scii că omul își schimbă numele numai după o bółă grea, ca să nu se mai îmbolnăvescă. Se vede că și el va fi fost bolnav.. Ajungă'ți atâta că e un om de aur!... O sculă!... Ș'apoī iconom! iconom!... Nu cheltuesce măi nimic...

Hagi-Pană. A-a! ia să auđim... Nu cheltuesce nimica?

Trandafira. Stringe, stringe, stringe. Mănâncă, drăguțul meū, câte o bucățică de slănină și tot citespace, mereū citespace, și tot scрие, mereū scрие, de poți ȃice că trăesce numai din hârtiă! Vorbesce puțin

Hagi-Pană. Are ȃece limbī și vorbesce puțin?

Trandafira. Iconomiă, vecinică! iconomiă la vorbă!

Hagi-Pană. Așa este, ai dreptate.... Dar ce să faci dacā vrea zestre!

Trandafira. O să vė împăcați, kir-hagiule! o să vė împăcați! E om de înțeles... Cinci, șese miī de galbeni...

Hagi-Pană (sărind în sus). M'ai omorīt! Ajutor! M'ai omorīt!

Trandafira. Nu te speria, vecinică!.. Nu în bani..

Hagi-Pană (liniștindu-se). Nu în bani? Apoi cum?
In bonuri?

Trandafira. Nici așa! Tótă zestrea o lasă la d-ta.

Hagi-Pană. Și?

Trandafira. Cu bănișorii aceia întră cu d-ta în
tovărășiă la negoț.

Hagi-Pană. Înțeleg!... Ne facem cum se ȳice:
Hagi-Pană et Compania.

Trandafira. Asta-ı, vecinică, asta-ı!... Companiă
și éráși companiă! Nimic mai mult. Numai că el nu
primesce cuvântul de companiă. ȳice că nu-ı destul
de lătinesce....

Hagi-Pană. Dec!

Trandafira. Nu vrea nici cuvântul de hagiü, că-ı
greco-turcesc

Hagi-Pană. Ce va fi și asta!...

Trandafira. El doresce să se scrie pe blană:
Peregrin-Panoniü et Consortiü.

Hagi-Pană. Peregrin? Eü Peregrin? Ném de né-
mul meü nu s'a chiămat așa! O dată cu capul! Auđi
vorbă!

Trandafira. Nu te supëra, kir-hagiule....

Hagi-Pană. Eü Panoniü!

Trandafira. Lasă asta! O să'l facem să înțelégă...

Hagi-Pană. Eü Cu-șorțu!

Trandafira. Nu te năcăji! Veı rëmăné Companiă...

Hagi-Pană. Și Pană!

Trandafira. Și Pană!

Hagi-Pană. Și Hagi!

Trandafira. Și Hagi!... (a-parte) Mi se pare că n'o să ăsă la căpătâiū.

Hagi-Pană (aședându-se). Vrea să ăică, nu voiū da bani pe-șin?

Trandafira. Nicī un bănuț!

Hagi-Pană. Dar dacă va cere să ne socotim la sfirșitul anului?

Trandafira. Vē veți socoti, și părăluțele cu folos cu tot vor rămâne la d-ta...

Hagi-Pană. Adică partea tovarășului să crească din an în an....

Trandafira. Ca și partea d-tale....

Hagi-Pană. Dar la desfacerea tovarășiei?

Trandafira. Pînă peste cincī ani, nicī un cuvînțel despre asta....

Hagi-Pană. Cincī ani.... trei miī de galbenī....

Trandafira. Ba șése, vecinică; șése....

Hagi-Pană. Eī, fie patru....

Trandafira. Mai adaogă una, kir-hagiule! Pentr'un cuiū să nu perđi potcova... Nu că dascălul meu ar fi o potcova, dar așa vorba vine...

S C E N A X V.

Aceași și Jorj.

Hagi-Pană (sculându-se și mergând înaintea lui Jorj, care intră prin ușa din fund). Ce poftesci, domnule?

Jorj (uimit). Eă, *parbleu!*... Mi-ai spus să viă...

Hagi-Pană. Afară! Afară, și să nu te mai vęd pe aicea!

Jorj. Dar *je ne comprends rien...* Mi-ai promis....

Hagi-Pană (ręcind). Afară!

S C E N A X V I.

Aceași și Marița și Petrică.

Marița (intrând prin ușa din dreptă, speriată). Ce-ă asta, tată?

Hagi-Pană. Asta însemneză că nu te daă în veci după libertonul ăsta! (Petrică își frēcă mânele de bucuriă)

Marița. Ah! (se rezimă de scaun ca să nu cađă)

Hagi-Pană. Ți-am găsit un bărbat matur, cărturar și iconom...

Petrică. Oh! (se rezimă de părete ca să nu cađă)

Jorj. Ei bine, dacă este așa, *ma parole de gentilhomme*, eă mă 'mpușc...

Hagi-Pană. Vorbă să fie, dragul meă! Așa ăi-

cea și fata: mă duc, mamă, să mă'n nec unde e lacul mai sec... (luând din cuiș pistolul și dându'l lui Jorj) Pof-tim! împușcă-te chiar acuma...

Jorj (cu gróză, făcând un pas îndărit). Nu... *Quelle idée!*... Trebuie să mă mai gândesc...

Petrică (cu ironiă la urechia lui Jorj). Puteai să te 'mpușci, domnule Jorj, că pistolul n'a fost încărcat decând s'a întors jupânul dela Ierusalim...

Jorj. De ce nu mi-ai spus'o, nenorocitul? *Quelle maladresse!*

FINEA ACTULUI I.

ACTUL II.

SCENA I.

Hagi-Pană singur, ședând lângă masă, cu două
șiare în mână.

În negoț trebuie să cauți tot-dé-una bilanțul: ce-î
de dat și ce-î de luat. Tot așa este și 'n politică.
Să vedem mai întâiu, ce ȳice această gazetă a cârmui-
rii. (tușesce și începe a citi) „Nu ascultați perfidele insi-
nuațiuni ale opozițiunii...”, Ce-î asta in... insi... sinua-
țiuni? Pe semne dela sîn. Adecă opoziția bagă mâna
în sîn. Cu alte cuvinte... În sfirșit, e ce-va reu. (citesce)
„Scopul ei este de a mântine țera în anarhiă...”,
(aruncă șiarul jos, apoi îl ridică și 'l aședă pe masă) Nu! e
bun de învălit masline, căci alt-fel lasă'l încolo! tot
așa vorbit și ieri! Să fi schimbat măcar o vorbă!
Anarhiă și ér anarhiă, ér când o cauți, n'o gă-
sesci nici cu lumînarea.. Să vedem mai bine, ce
mai cântă și opoziția. (fracă șiarul între degete) Hârțiă
bună pentru cașcaval! (tușesce și începe a citi cel-alt șiar)

»Cetățeni! Veghiați, căci óra se aprópiá. Reacțiunea vă tinde mrejele despotismului. Mâine este »đioa electiunilor municipale...» (lasá điarul din mână și sare în sus) A! Astă-đi sînt alegerile! Chiar astă-đi! Ce să mă fac, săracul de mine! Par' că ved' întrînd prin ușa aceia epistatul máhalalei cu lista candidaților guvernului, ér pe ușa cea-l'altă vr'un masa-lagiú cu o listă liberală. De nu voteđi cu cãrmuirea, íți đice: anarhiá! și mai scií dacá nu-ți pe-cetluesce și právália! De nu voteđi cu opoziția, te face vîndut străinului! Austro-maghiar! Spion muscálesc! Prusac! Bismark!... Mái bine, đeu, nici cu uniú, nici cu alții! Vorba Románului: doi pepeni într'o mână nu poți ținé. S'ar puté, ce-í dreptul, să ții pe cel alb într'o mână și pe cel roșu în alta; dar atuncí vine un al treilea, vr'o *fracțiune liberă și independentă*, și 'ți trage o palmă! Ar trebui, la adică, să aibi trei sau patru mîini ca să-í mulțumesci pe toți. Ducă-se la naiba cu toptanul! M'ascund. (strigă) Petrică! mái Petrică!...

S C E N A I I.

Hagi-Paná și Petrică.

Petrică. M'ai chemat, jupáne?

Hagi-Paná. Eú mă duc în vecini... Preveghézá tóte... Nu uita să desfaci Revalisiera...

Petrică. Dar dacă va veni cine-va să te caute, jupâne?

Hagi-Pană (luând șapca și bastonul). Fă cum scii... Eă nu sînt a-casă...

Petrică. Să te chem de prin vecini?

Hagi-Pană. Te ferescă D-deu!... Hagi-Pană a plecat afară... S'a dus la viiă... Mă 'nțelegi...? (a-partea) Decât să te preumbli cu polițaiu saă cu masala, una din doă, ba pôte să fii și bătut, căci de! așa-î Constituția! așa dic d-lor că se petrece și 'n America... mai bine fă-te nevêdut. (ese)

S C E N A I I I.

Petrică (singur)

Minuni mari! Pe d'o parte scie c'o să-î vină în casă blestematul acela de profesor ca să facă cunoscință; pe de altă parte, fuge și 'mî dice: mă 'nțelegi?... Ba nu 'nțeleg cătu-î negru sub unghel... Înțeleg numai atâta că mi se rumpe inima după Marîța... (cântă)

Vine dorul despre séră,
Despre dorî el vine éră,
Și 'mî grăesce și m'întrebă:
De ce sînt cu fața slabă?
Eă dic dorului cu jale
Că iubesc fără de cale;

Eū ȃic dorulūi plāngēnd
 Cā iubesc fārā de rīnd!
 Dorul rīde Ńi se ducē,
 Bātā-mi-l-ar sfīnta cruce!

Ierī Jorj, astāȃi nu mār sciū cine, numār Petricā
 nici o datā!...

S C E N A I V.

Petricā Ńi Jorj (intrānd prin uŃa din fund)

Jorj (lovīnd pe Petricā peste umēr). Te-am auȃit, *mon cher!* Vrea sā ȃicā, *comme on dit*, īȃi place Ńi ȃie...? *A la bonne heure!* (a-parte) Bine ȃicea Mariȃa cā sīnt trei Muschetari: eū, āsta Ńi acella. *Nous allons voir!* (cātrā Petricā) Sā contractām o coaliȃiune...

Petricā. Ceī aīa coa... coa... coa... Cum aī spus d-ta?

Jorj (cu emfas). Un inimic comun ne amenīnȃ pe amīndoī. *Il faut nous entendre*, cum ȃice France-sul. Discordia ne va ucide. Trebū sā ne unim for-ȃele...

Petricā. Mār bine dā-mī rubla, domnule Jorj.

Jorj. *Drôle qu'il est!* Nu precepi ore, cā a venit timpul de a da īn laturī...

Petricā. Datoriele?

Jorj. Tōte recriminaȃiunile trecute, *toutes les misères du passé!* Sā tragem cu buretele peste greŃele fie-cāruia. Annibal e la uŃa..

Petrică. Cum? Ginerele se chiamă Animal?

Jorj. *A peu près!* Să conspirăm, *mon brave*; să conspirăm în cea mai perfectă armoniă pentru a învinge prin unire teribilul pericol, atîrnat d'asupra capetelor noastre. *Allons, enfants de la patrie!* Dușmanul nu e tare, decât numai prin zizania noastră. *Autrement il est coulé!* Am aflat, cine este. Un pedant! Un om fără educațiune! *Un rustre!* Marița nu pôte să-l iubescă...

Petrică. Dar te iubesc pe d-ta...

Jorj. *Qu'importe!* Să nu ne gândim la viitor. Să nu punem mai de 'nainte candidatura nimănui. *Vogue la galère!* Destinul va alege...

Petrică. De ce destin mă vorbesci și d-ta, domnule Jorj! Spune-mi verde, că vrei să-ți tragi spuța pe turtă cu mânele mele. Orî d-ta, orî cel-alt, pentru mine e tot una. Reu și reu!... Să ne 'ntorcem dară la...

Jorj (cu indignațiune). Rubla! Érași desbinare? *O Dieu des dieux!* Nu simți tu, că perim?

Petrică. Ba cât despre mine, tot voiū peri, fie cu d-ta, fie cu cel-alt!...

Jorj. *Le nigaud!* Nu vrea să înțelegă fineța coalițiunii!...

Petrică. E bătrîn acela?

Jorj. *Enfin,* te vëd plecat a negocia...

Petrică. Te întreb: e bătrîn?

Jorj. *Décidément,* ar puté să'mi fie tată...

Petrică. E urît?

Jorj. O figură din cele mai nepermise. *Un monstre!*

Petrică. Bătrîn și urît, apoi mai bine dînsul decît d-ta...

Jorj (confus). *Comment?* Ce vrea să ȃică?...

Petrică. Dacă e bătrîn și urît, domnișóra n'o să-l iubescă, și prin urmare tot este ce-va, o nădejde, un câștig óre-care; pe cînd d-ta, tînăr și frumos, o s'o duci de nas în voe bună pînă-î vei toca tóte părălutele ș'o vei lăsa pe ghiață. Nicî pentru mine, nicî chiar pentru dînsa, nu ești tocmai d-ta cel mai bun... Să ne răfuim mai bine cu rubla.

Jorj. *L'insipide!* Dar unde-î liberalismul teú?

Petrică. Ce? liberalism ca s'o ieai d-ta și s'o despoi, orbînd'o prin șosele, prin mometele? Slugă plecată! Nu primesc o dată cu capul o asemenea coa... coa... cum ai ȃis d-ta. Nu-mî puîu în cîrd cu nimenî. Nicî în clin, nicî în mîneacă!..

Jorj. *Par conséquent*, tu ești pentru dînsul, reacționarule?

Petrică. Ba voiú sta la o parte, privindu-vé pe amîndoi...

Jorj. *Soit!* Cel puțin îmi promiți neutralitate?

Petrică. Nu sciú ce fel de mîncare este asta. Mě tem să nu mē 'ncurci. Mai bine să 'mî plătesci ce ai de plătit...

Jorj. *C'est une autre question!* Tot ce te rog eú,

dacă nu vrei coalițiune, este de a-mi lăsa *les coudées franches*, cum țice Francesul, adecă să nu te amesteci...

Petrică. O, cât despre asta, poți fi sigur! (a-partede) Să dea D-đeu ca amîndoi să-și spargă capetele și să scape sărmana Marița! (intră Marița prin ușa din drépta) Dar iată... Mă duc la prăvăliă... (a-partede) După obiceiul cel bun, o să-ı pândesc de după ușa. (ese)

S C E N A V.

Marița și Jorj.

Marița (tristă, cu capul in jos). Ai văđut?...

Jorj (in aceeași posă). *Hélas!*

Marița. Ai auđit?

Jorj. *Mille tonnerres!*

Marița. Ce să facem?

Jorj (a-partede). Este momentul de a-ı arăta tótă mărimea pasiunii mele. (cătră Marița) *Mon ange*, trebuie să fugim!

Marița. Să fugim?

Jorj. Adevărata iubire nu cugetă. *C'est fini!*

Marița (speriată). O Dómne!

Jorj (pasionat). Cerul și pămîntul, *le ciel et la terre*, sórele și luna, *le soleil et la lune*, raiful și iadul, *le paradis et l'enfer*, nu pot opri avîntul iubirii nóstre! Prin persecuțiune ea devine și mai im-

petuósă! Să rumpem lanțurile, să sfășiem férele, să... să...

Marîța. Dar tata n'are alți copii... El va muri de durere... O nu, nu!... Rēmas singur la bătrînețe, fără consolațiune, fără sprijin!... Te iubesc, te voiî iubi tot-dé-una, dar... nu pot fugi!

Jorj (a-parte). Nu voiî nici eū să fugă! (cătră Marîța) *Comment donc?* Vrea să ȃică amórea ta nu merge pînă la sacrificiū? Eū uitasem că și tu ești femeie! Nenorocitul *Georges!* *L'amour d'une femme!* Ce derisiune! Femeea nu simte! Bărbatul, numai bărbatul...

Marîța (mișcată). Te îndoesci tu de iubirea mea?

Jorj (a-parte) *Diable!* Mē tem să nu-î viă pofta de a fugi! Am luat'o pré repede! (cătră Marîța) Iartă-mē! *J'étais ravi!* Cuprins de flacăra pasiunii, cutezaî a bănuî... dar nu-î nemic...

Marîța (decisă). Eî bine, eū m'am hotărît...

Jorj (confus). Ce?

Marîța. Să fugim!

Jorj. Dar... *mais...* cugetă un moment...

Marîța. Adevērata iubire nu cugetă!

Jorj. Ba da, da, da... Natura mea este *tant soit peu* sentimentală. Mē gândesc la suferințele părintelui teū. *C'est affreux!* Rēmas singur la bătrînețe, fără consolațiune, fără sprijin...

Marîța. Dar el ne va ierta... Eū sînt sigură...

Jorj (a-parte). Iertare fără zestre! (cătră Marîța) Tu

nu'l cunoscî, *ma perle*. Este vindicativ la culme... Ar fi mai bine să se găsească vr'un *arrangement* și fără fugă... *Voyons!* (se gîndesce un moment) Dacă ar vré Petrică...

Marîța (cu mirare). Petrică?

Jorj. El ni-ar puté fi util; dar *malheureusement* îmi refusă o mână de ajutor. Și sciî de ce *par exemple?* Ha! ha! ha! Te iubesce...

Marîța. Mă iubesce Petrică?

Jorj. Iubire de teșghetar, *amour de commis*, cum ȕice Francesul.

Marîța. Nu mî-a spus... Nu mî-a arătat nici o dată...

Jorj. Sfielă de om *mal élevé*. Cu tóte astea, tără a ni ajuta, mî-a promis de a rêmâné neutru. *Par conséquent*, trebuie să facem tot ca să scăpăm de pedantul acela...

Marîța (a-parte). Ciudat! Petrică mă iubesce...

S C E N A V I.

Aceiași și Petrică.

Petrică (ȕinend în mână o tablă de carton). Ce să fie ș asta, coconiță! A adus-o și a lăsat aici cocóna Trandafira din partea aceluî profesor nu sciî cum îl chiamă. Anunț nu este, măcar că sémănă... Blană de prăvăliă nu este... Cont nu este... Poliță nu

este... Afiş de teatru nu creş să fie... M'am încercat a citi şi nu înţeleg bóbă. O limbă păserescă!... Dóră va puté s'o deslege domnul Jorj, că tot a învăţat carte pînă la briú...

Jorj (luând tabla şi citind). »Lui Peregrinu Pannoniu, et Consortiu, mercatore. Numa Consule, profesore, hilariopolitanu, vulgo bucurestinu, salute... *Ventre-bleu!* Pricep numai atâta, că omul ăsta iscălesce in cap in loc de a iscăli în códă. *C'est curieux!*

Mariţa. Dar ce scrie şi cătră cine?

Jorj. *Ma foi*, nu sciú nimic! *Allons*, să vedem mai departe. (citesce) »Pretunsu de summa gratitudine pre intru egregia acceptatione a munerelui candidatoriu de in partea mea la pulcra filia a dominationei vestre...»

Petrică. Nu vedeţi, că cere o vestă? El crede, că noi sintem croitori.

Jorj. *Patience!* Să citim pînă 'n capăt. *C'est original!* (citesce) »...a dominationei vestre, leau precursoria audacia...»

Mariţa. Vorbesce de banca Dacia, nu de mine...

Jorj (citesce). »... leau precursoria audacia de a vo annuntiare imminentea mea adparitione in felicele atriu a dominationei vestre...»

Petrică. Éraşi vestă! Tot vine la vorba mea. Dice că a citit un anunţ despre o vestă...

Jorj. Ascultă *jusqu'au bou!* (citesce) »...a dominationei vestre pre in aquesta tabula quasi cerata a

» similitudine institutului morilor avitici. Valetе, ...
Vraiment, eă cređ c'am înțeleș.

Marіța și Petrică (cu nerăbdare). Ce'ї?

Petrică. Nu'ї despre vestă?

Marіța. Nu'ї banca Dacia?

Jorj. Ascultați încă o dată ultima frasă, conclu-
 siunea, *le fin mot de la chose*, cum đice Francesul.
 (citesce) » ...a similitudine institutului morilor avitici.
 Valetе. Mie mi se pare, *à peu près*, că el se pre-
 pară a înființa un institut de móră cu vite într'o
 vale și...

Marіța. Vrea să vîndă taicăi făină?

Petrică. Despre făină nu vorbesce... Ba đice:
 » *cerata*. Póte să fie cernută...

Jorj (furios). *Enfin*, orї cum ar fi! (aruncă jos car-
 tonul și'l calcă sub picioare, pe când în ușa din fund apare Numa
 Consule)

SCENA VII.

Aceiași și Numa Consule.

Numa Consule (oprindu-se pe loc, desconcertat). *Tabula
 cerata* suptu calcanie! (amenințând pe Jorj.) *Juvene in-
 solente!*

Petrică (a-parte). Să se certe, să se bată, să se
 turtéscă amîndoi, cu atăt mai bine; eă mă fac ne-
 vėđut. (esse)

SCENA VIII.

Jorj, Marița și Numa Consule.

Jorj (cu afectatiune.) *Pardon, monsieur!* Dacă și fi știut că d-vastră sînteți... *chose*... nu găsesc cuvîntul... autorul acestei scrisori, negreșit...

Consule (înterumpînd). „Negreșit”, unu vocabulu slavo-sarmaticu.

Jorj (urmînd). M'aș fi stăpînit...

Consule (înterumpînd). „Stăpînit”, una locuțiune tra-co-albanese.

Jorj. D-vastră căutați pe d. Pană, și *probablement* l'ați puté găsi în băcăniă...

Consule (înterumpînd). „Băcăniă”, una espressione turco-scitica.

Marița (a-parte, reținîndu-și risul). Sînt curiosă de a vedé, cum se vor înțelege... Ciudat! Omul âsta aude numai cuvîntele, dar nu-î pasă de loc de sensul fra-sei...

Jorj. *Peut-être* nu cunósceți întrarea prăvăliei?

Consule. „Prăvăliă”, una dicțiune hibrida de una obscura provenienția!

Jorj (perdînd răbdarea). *Sacré*...

Consule. Domine! Io nu sum emptore, io sum procu. (observînd mirarea lui Jorj, care face un pas îndărit) Pro-cu, nu porcu. Procus, secunda declinațiune. Abunda in Cicerone. Nu concepi?... In lingua vulgare: nu sînt muștereu, ci mire.

Marîța (cu naivitate). Vrea să ȳcă, d-ta scii românește?

Consule. Sum cive romanu! (Jorj și Marîța pufnesc de ris) Hilaritate? Homeni simplici! eli nu au consultatu dicționarulu Societatei Academice... (suspînând) Momentosu tesauru!

Jorj. Academia, tesaur, să'ți spuîu numai o vorbă, domnul meu; *un seul mot décisif*. D-ta poți fi coloniă romană, dar ginere în acéstă casă nu vei fi, *ma parole d'honneur*. Cară-te de pe aici!

Consule (cu demnitate). Io, Numa Consule? Io, teologu absolutu și filosofu idem?

Jorj. *Mademoiselle Marie* nu te iubesce...

Consule. Este una questione indifferente.

Marîța (mișcată). Cum? D-ta vrei să te'nsori fără a fi iubit? fără să iubesci? fără legătura simpatiei? Ce monstruositate!

Consule. Te voliu facere una matrona.

Jorj (luându'l de pept). *Allons, vite!* Renunță la acéstă căsătoria!

Consule (speriat). Violenția! Bellu!

Jorj. Renunță, sau te omor! și atunci, *parbleu*, vei nemeri chiar la cimitir la Bellu...

Marîța. Iartă-l! Dóră nu mă va lua cu forța... (Jorj lasă pe Consule) Nu trebuie decât să-l vedă tata, pentru ca să se încredințeze pe loc, că-i peste putință să mă dea după un om, cu care nici el nici eú nu ne putem înțelege. Mai bine m'aș duce la călugăria!

Consule. „Călugăria”, unu verbu greco-bizantinu.

Marifa. Ş'apoî nici carte nu scie! Dice că substantivul călugăria este un verb! Mai multă gramatică se învaţă în pensionatul dómnei Firundţvanţig...

Consule. „Firundţvanţig”, horrible gotico-teutonismu!..

Jorj. Eî bine, *mon ami*, mai persişti óre a o lua de nevastă?

Consule (grav). Uă voliu leuare! (Jorj vrea să'l apuce din nou, Consule fuge, încongiură odaia, se răpede asupra dulapului, îl deschide din zăpăcélă şi intră în intru)

Jorj. L'am prins! *Vive la chance!* (ţine uşa dulapului)

Marifa. Dar ce faci, Jorj? Acolo sînt haînele lui tata; nisce gîubele din timpul Regulamentului, pe cari el le numesce tot bune, şi'i pare reu că nu póte să le mai pórté. O să se supere foc...

Jorj (ţinend mâna pe dulap). *Poltron!* Renunţă, dacă vrei să-ţi deschid...

Consule (din dulap). Nece una data.

S C E N A I X.

Aceiaşi şi Hagi-Pană.

Hagi-Pană (întrând iute). Dórá nu m'a minţit Petrică!... (vedënd pe Jorj) A, ştrengarule! vagabondule! Éráşî la mine! O să'ţi rump eú ósele!

Jorj (lasă dulapul, se aprópiá cu gravitate de Hagi-Paná şi scóte din buzunar o scrisóre). Citesce, tatá hagiule. Sînt aci cu

o misiune oficială. *Des affaires d'Etat*, cum ȳdice Francesul...

Hagi-Pană (uītându-se la scrisóre). Dela comisarul Ciocan! Vai de mine! (citesce) ‘Nene Pană! Acest ‘domn este însărcinat a te duce la alegeri. Lista ‘candidaților o vei primi tot dela dumnélui. La ‘cas de nesupunere la ordinile cărmuirii, o pățesci. ›A-séră la întrunirea dela Șepte-nuci nu te-am ›vėđut, și mi pare reu. Pe viitor să fii mai în-›țelept. Ai început, pe !semne, a te face și d-›ta revoluționar...› (cu o voce tremurândă) Revol.. brrr! Iată-mė între ciocan (arată scrisórea) și nicovală (arată la Jorj). N’am încotro! Haidem, musu Iorgule... (cătră Marița) Ér tu, coconiță, în odaia d-tale, iute, iute! (Marița ese prin ușa din fund) O să te ‘nvăț eũ minte! (ese cu Jorj prin ușa din drépta).

Consule (sărint din dulap, cu o giubea pe dınsul, se răpede spre ușa din drépta, unde se ciocnesce cu Petrică, care întră atunci). Quousque tandem, Catilina...?

S C E N A X.

Consule și Petrică.

Petrică. Ce fel de Caterină! Mai încet, domnu-le!... Erai să mă turtesci...!

Consule. In nomele naționei...

Petrică. De giaba imi ȳdici ›Ióne›, ba încă ›na-ȳți

Ióne, . Nu sînt Ion și nu 'mî dai nemica... Dar ce vîd? In loc de a da, tocmai d-ta ai luat! (trăgînd giubéua după umerii lui Consule) De ce ai furat giubéua jupânului?

Consule (făcînd un pas îndărit, cu mirare). Giubea .. o stupefacțiune!

Petrică. Iarăși ,Ióne, ? Pe semne vei fi Muscal, că numai ei botéză Ivan pe tótă lumea...

Consule (cu gravitate). Voliu exire cu indignațiune fora responsione... (ese)

S C E N A X I.

Petrică (singur, după ce a aședat giubéoa în dulap).

,Na'ți, Ióne!, Tot ,na'ți Ióne, ! Na-ți-o frîntă că ți-am dres'o!... Du-te dracului, nebunule! Și să dîcă cine-va, că numai astă pocitură îmi mai stă acum pedică în cale! Ce mare poznă, că nu scie omul din ce tufă sare iepurele! Dacă nu era acest dascăl cu *ióne*, Marița ar puté să fie a mea, căci pentru Franțuzul acela de Jorj am găsit eũ léc, din nenorocire pré târđiũ. (scóte din buzunar o hârtiă) Marșanda de alături, aceia care 'mî tot face cu ochiul, măcar că mie nu-mî place nici de frică, a perdut din săculeț acéstă țidulă la eșire din prăvăliă. Când mă uit, ce să vîd? slova lui musù Jorj! Da, slova lui... chiar așa! (se învîrtesce câte-va momente prin odaia și apoi caută prin hârtiele de pe masă, dintre cari scóte una) Étă

stihurile lui musù Jorj cele cu pasere fără tunet și fulger fără idei. (se uită la ambele scrisori) Aceiași mână! Nicî o deosebire!... Bravo, coconașule! Vrea să ȃică, pe de o parte aci, pe de altă parte acolo, și nu-î departe una de alta, casă lingă casă, căci alminterea ar obosi boerul. Și óre ce-î scrie? (citesce) „Ma kere Eùp... up... hrosine...”, Franțozesce! Dar mie mi se pare că o chîamă Frosă, ér nu *up* și nu mai știu cum. Ce necaz, că nu pociu înțelege!... S'o arăt domnișórei Marița... Va fi, cum s'ar ȃice, o resbunare pentru acea rublă... Ba să mă mai gâdesc... Mai bine voiú ruga pe vr'un muștereú să mî-o talmăcescă, când nu va fi jupânul în prăvăliă... Dar să mă mai încerc. (citesce) „Nu te supëra, *ma...*, ér franțozesce! (citesce) „Pe fata băcanului, *mon...* tréba bânescă, *ma...* amórea numai pentru tine, *mon...* Ma-mon, mon-ma, dar totuși am priceput ce-va. Aci tréba bânescă și acolo amor, aci fata băcanului și acolo marchiză, cum le ȃice la teatru! (cântă)

Cătră mine te juraî,
 Dorule, odorule,
 Că pe nimenî nu mai aí,
 Dorule, odorule,
 M'ai făcut de te cređuú,
 Dorule, odorule,
 Și cu alta te vëđuú,
 Dorule, odorule,
 Pune-ți dară pofta 'n cuiu,
 Dorule, odorule!...

De! aş face bună trebă, dacă n'ar fi scos dracul la meidan pe dascălul acela! (ascunde ambele scrisori)

S C E N A X I I.

Petrică, Trandafira, apoi Marița.

Trandafira (intrând furiósă prin uşa din dreapta). O asemenea ruşine, kir-hagiule!

Petrică (cu naivitate). Ce este, coconița?

Trandafira. Eă n'am venit la tine. Auđitu-m'ai? Unde-ı kir-Pană... Nu cum-va și pe mine o să mă 'nchideți în dulap? Ia încercați-vă! Haide!...

Marița (intrând prin uşa din stınga). Dar ce este? De ce atăta sgomot?

Petrică (rıdend). Intrebați pe coconița asta, de ce s'o fi superat? (Trandafira își pune mânele în șolduri) Nu veđi că tot crește în lături ca varđa?

Trandafira (făcend un pas înainte). Aolică, aolică! Ascultă-mă, obraznicule! Se vede că nu scii încă, ci-i-ne'i cucóna Trandafira? Nu-ți bate joc de mine, că apoi... (face un gest) Dar ce mai staă eă aice! Par' că aş fi căpchiat! Imi trebuı hagiul. Pe el o să-l învăț eă minte! (vrea să iésă și se oprește pe prag, rezimată cu spatele de uşă și adresându-se cătră Marița) Frumos, duduca! N'am ce đice! Fo-o-oarte frumos! Asta-ı edocația! Asta-ı pasionat! (deschidendu-se iute uşa, Trandafira cade în brațele lui Jorj) Valeă! M'aă omorıt!

S C E N A X I I I.

Aceiași și Jorj.

Jorj (pe jumătate speriat). Ce dihaniă!

Marîța. Apă! Iute apă, Petrică!

Trandafira (sculându-se cu majestate și aruncând impregiur o cătătură de despreț). Una este cocóna Trandafira! O să mă cunósceți voi, cine sînt eú! (ese și apoi se întorce drept la Jorj) O să mă duc la ministru, la șeful de secțiã, la vodã, ș'o să le spuiú tuturorã, tuturorã, tuturorã, ea ce fel de pómã ești! Birbantule! Eú sînt dihaniã, a? eú dihaniã? (ese)

S C E N A X I V.

Marîța, Jorj, Petricã.

Jorj (a-parte, uitându-se cruciș la Petricã). Acest mojiç, *ce manant*, mă jenezã tot-dé-una.

Petricã (a-parte, uitându-se cruciș la Jorj). S'o ieaú, nu pociú; s'o las, nu'mi vine la socotélã.

Jorj (cãtrã Petricã cu gravitate). Eram sã-ți spun ce-va, *mon bon*.

Petricã. Și eú nu mai puțin, domnule Jorj.

Jorj (luí Petricã la ureche). 'Mi-ai promis neutralitate, *c'est-à-dire* sã ne lași singuri.

Petricã (încet). Și d-ta 'mi-ai fãgãduit sã-mi dai înapoi rubla, sã nu fie cu supãrare.

Jorj (tare, adresându-se către Marița). *Enfin*, nu este vr'un secret. Venind aci, am întâlnit pe Consule, l'am provocat la duel și... *pas moyen!*

Petrică (cu curiositate). Ce'i aceia pamoien?

Jorj. Poltronul mi-a respuns *sans façon*, că mă va denunța poliției. *Quelle indignité!*

Marița. Sînt sigură, că el n'a spus „poliția”.

Jorj. *Vous avez raison*. Nu poliția, dar m'a amenințat cu: „una acțiune de in ante a pretorelui causerum publicarum”, și eu am înțeles *naturellement*, că trebuie să fie comisar saŭ agă.

Petrică (cu ironia). Ei, atunci ce'i de făcut? De duel nu se teme, adecă se *pré teme*; de bătaia érași nu'i pasă, adecă o papă fără să se turbure, sub cuvînt că așa va fi fost o dată pe timpul lui Papură-vodă și al lui Ciubăr-împăratul, pe cînd se potcovia puricele cu nouă-zeci și nouă ocale de fer. De frică nu'l poți depărta, ér jupânul îl vrea de ginere cu nepusă mėsă; cum dară va merge tréba?

Marița. Ori-ce să fie, numai a lui nu voiŭ fi!

Jorj (trist). Pozițiunea este critică: *nous sommes mis dans un impasse*.

Petrică. Ba vë pasă fórte mult!... Dacă aș sci că nu se supără domnișóra, aș da eu un sfat.

Marița. Spune, Petrică.

Jorj (a-parte). Acest *vaurien* începe a fi *pré* familiar cu dînsa. (tare) Mai bine lasă-ne, *mon cher*, numai *un petit moment*, ca să ne mai gândim noi singuri.

Marița. Dar de ce să nu spuie și dînsul?

Petrică. Eă plec bucuros, dacă așa îmi poruncesce domnișóra.

Marița. Ba să spuî ce ai de spus.

Jorj (cu dispreț). O să fie *une sottise!* (ișt aprinde o țigaretă și se pune la o parte).

Petrică. Iea, domnișóra, o bucațică de hârtiă și pune-te de scrie ce-ți voiî spune eă.

Marița. Ciudat! (se aședă la mėsă și iea condeiu) Dictéză.

Petrică (după ce a tușit). Scrie: arhon dascăle...

Marița. Am scris.

Petrică. Arhon dascăle, nu cumvașilea să hrănesci vre-o nădejde de dragostea mea... Ai scris: dragostea mea?

Marița. Dragostea ta?

Petrică (confus). Adecă... adecă... în scrisóre.

Marița. Am scris.

Petrică. De géba te ostenesci, păpucindu-te fără ispravă...

Marița. Mai departe.

Petrică. In veciî vecilor nu'ți voiî fi nevastă, și nu voiî grăi letinesce. Slugă și mă iscălesc... Acum iscălesce și dă-mi scrisórea să i-o duc.

Marița. Ce copilăriă! Dar la ce va servi acésta?

Petrică. O să veđi... (iea scrisórea și o stringe)

Jorj. *C'est ridicule!* (afară se aude vocea lui Hagi-Pană)

Diable! sîntem prinși... Unde m'aș puté ascunde! (caută un loc pe 'n odaiă)

Marița. Tata o să ne omóre!

S C E N A X V.

Aceiași, Hagi-Pană și Trandafira.

Hagi-Pană (inarmat în loc de măciucă cu o șuncă, se repede asupra lui Jorj, care se ferește, manevrând după un scaun, ér Marîța se ascunde după dinsul). În sfîrșit, acuma nu măi scapi, derbedeule! La alegeri ca la alegeri, acolo stăpînesc comisarul Cîocan, dar aice sînt eû la mine a-casă!

Jorj. Asta-î o cursă, *c'est un piège!*.. Fii cavalier, tată hagiule, *pour l'amour de Dieu!*

Marîța. Taică, mă jur că n'o să măi vină!

Trandafira (cu impaciență). Incepe o dată, hagiule; ce măi stai pe gânduri!.. Ce te măi codesci, bădică!.. Dă-mi șunca mie să'l pocnesc eû, bată-l pîrdalnicul!.. Să-î arate cucóna Trandafira, că dumné-ei nu este dihaniă!

Petrică (a-partede). Eû mă răped la dascăl. Mi se pare că reû o să-le încure îțele .. (se turișeză și ese)

S C E N A X V I.

Aceiași, afară de Petrică.

Hagi-Pană. Lasă, cucónă Trandafiro, că mi-am luat de sémă. Lesne aș puté să-l stâlcesc, dar aș strica o bunătate de șuncă. Cine mi-o plătesce? Măi bine dară să-l pedepsesc alt-fel. (aședă șunca pe mėsă, o scutură de praf ș'apoi se întorce) Du-te la dascălul d-tale; chîa-

mă-l aice; o să facem pe dată logodna, ér farmazonul ăsta să stea acolo în colț și să privescă, lingându-și buzele.

Jorj. Acésta-î ce-va teribil, *c'est par trop fort*, tată hagiule!

Marîța. Vrei să mă omori, taică!

Trandafira. Te-ai gândit de minune, kir-Pană! Profesorul m'a trimis aice, ca să-ți dau de scire un lucru, la care el ține fórte mult. Este iconom, drăguțul! Iconom peste măsură! Vrea ca la nuntă să nu fie alte bucate decât numai caș și slănină. Mi-a tălmăcit'o și lătinesce: *laridum et caseum*. Dice că împăratul Traian în tótă vieța lui nu mânca alt-ceva decât caș și slănină...

Hagi-Pană. Ce om blagoslovit! Cu o cheltuélă de dece parale se isprăvesce nunta întrégă! Veđi așa ar trebui să fie toți Români! Nu de géba a rămas nemuritor în țeră numele lui Troian! S'a sfișit! Adu-l aci și să-l logodim fără vorbă multă. Pe lîngă caș și slănină, îi mai pot da vr'o câte-va tablete de Revalisieră, că tot se strică în prăvăliă...

Trandafira. Ai puté să-î mai dai și săpun, kir-Pană, că învățați ăștia cu lătinesca nu se pré spală; pe semne că vor să aibă un aer ce-va mai vechiū...

Jorj (a-parte). Asta-î o tortură! *Je suffoque...*

Marîța (a-parte). Cum să scap, o Dómne!... Mai bine aș lua de bărbat chîiar pe... pe... Petrică!

Trandafira. Așa dar lucrul e pus la cale. Eū

mă duc. (plécă și revine) Dar aveți inele de logodnă?

Hagi-Pană. Mi-a rămas dela răposata, D-șeu s'o pomenescă. De argint aurit. S'a cam ros aurul de doă-deci și atâția de ani, dar tot încă se mai cunósce. Plécă, cucónă Trandafiro! Plécă! (când Trandafira vrea să éșă, întră furios Numa Consule)

S C E N A X V I I

Aceiași, Numa Consule, apoi Petrică.

Consule (oprindu-se în ușă și ținând în mână o scrisóre, pe care o agită în aer). Nece una data! nece ună data! (adresându-se cu orróre cătră Marița) Arhon dascăle! Nădejde! Vecii vecilor! Slugă! Grăesce! Iscălesce! Dece barbarisme in dece cuvente! Ce superlativa abominațione! (Jorj și Marița rid cu hohot)

Hagi-Pană (cătră Trandafira). Cine-î nebunul ăsta?

Petrică (arătându-se de după spatele lui Consule). E mirele, jupâne! Chiar mirele! Profesorul acela pe care ți-l găsiși de ginere. S'a supărat foc, că domnișóra nu i-a scris cu: „na-ți Ióne„, și nu mai vrea s'o iea de nevastă!

Hagi-Pană. Bine, cucónă Trandafiro, dar apoi cu smintiți ai vrut d-ta să mă 'ncuscresci?

Petrică. Ai pățit'o și d-ta, jupâne! Cine nu caută, găsesce pe dracul; dar cine-l caută!

Consule (înaintând în mijlocul scenei, pe când Petrică se a-

própiã de Mariþa). Io exmentitu? Dracone io?... Filia tua, infelice Pannonie, mi-a scriptu arhon dascãle, mi-a scriptu nãdejde, dragoste, vecii vecilor, slugã, grãesce, iscãlesce! Ecce epistola! O Cicerone! O Scipione! O Nasone! O Marone! O Pisone! Io exmentitu? Dracone io?...

Jorj (a-parte). *Pristi!* Stratagema lui Petricã a reuþit! *Quelle stupidité!* Pentru o cestiune de stil, perde o partidã *magnifique!*

Petricã (incet Mariþei). Veþi, domniþorã, cã de dascãl te-am curãþat; de nemic nu se temea, dar de vorbe neletinescã fuge ca dracul de tãmãia; ca sã te mai curãþ acum þi de cel-alt, poftim de citestece asta (il dã pe furiþ o hãrtiã, ea citestece þi se lasã jos pe scaun)

Hagi-Panã. S'a isprãvit socotela! Du-te cu D-þeþ, domnule Nasone-Marone! O datã cu capul nu 'mi trebuie aþa ginere!... (intorcẽdu-se cãtrã Jorj) Tot mai bun e þtregarul, dacã iea pe fata fãrã zestre...

Jorj (iute). Nicã o parã, *pas un sou*, tatã hagiule! Sãnt mai pe sus de meschine consideraþiuni, de interes egoistic, de egoism interesat, de... de... *fi donc!*

Hagi-Panã. Eþti mai pe sus de ce? Ia mai spune odatã, cã n'am ãnþeles nemic.

Mariþa (sculãndu-se cu indignaþiune, cãtrã Jorj). Acum nu te mai vreaþ eu, domnule. Pentru d-ta este marþanda de alãturi. (apãsãnd asupra cuvintelor þi arãtãnd scriþorea) Aci trebã bãnescã, acolo amor!

Jorj (confus). *Ce n'est pas vrai!*... Sînt victima unei intrige!...

Petrică (a-partea). Merge găitan! (cătră Jorj) Drept mângăiare, domnule Jorj, îți dăruiesc eu rubla aceia, ca să scap de tot ce aveam muscălesc...

Trandafira. Mi se pare că au căpchiat cu toții. Unul pentru un petec de hârtiă se lepădă de mirésă, cea-l'altă érași pentru un petec de hârtiă respinge pe amarez! Ce va fi scriind în acele hârtii, să-î înțelegă bălanul! Eū nu pricep nimic!...

Hagi-Pană. Ba eū pricep atăta că vė daū pe toți afară! Fata îmi voiū mărita-o după un neguțător ca mine, nici ștregar, dar nici letin, ci curat Român, după cum ne-a făcut D-đeū și după cum nu ne va desface nici dracul, iartă-mė Dómne! (cătră Petrică) Uite, băete, pórtă-te bine, strînge-ți un capital, mai vinde câte ce-va din Revalisiera aceia, ș'o să-ți daū ție pe Marița. (Petrică sare în sus de bucuriă)

Marița (cătră Consule). Căt pentru d-ta, mă mir de ce nu faci din cocóna Trandafira „dómna Rosaliă”, și s'o ieī apoi de soțiă?

Consule (cu gravitate). Nu e capace nece ella a aprofundare romana ortografia!

Hagi-Pană. A scîlcia avuta, frumósă și bărbata limbă românéscă, după cum o pocesci d-ta într'un fel și Franțuzitul ásta într'alt-fel (arată pe Jorj), amîndoi sînteți bunī de dus la Balamuc!

Jorj. Eū și el, *quelle différence!* Eū, tată ha-

giule, represint civilisațiunea modernă, progresul societății contimpurane, al cărei centru e Parisul: *le divin Paris!*

Consule. Io, Peregrine Pannonie, sum antica clasicitate, Roma avitica!

Hagi-Pană. Puteți fi amîndoi orî-ce, dar Români nu sînteți! Cu al-de voi nu se alege câștigul din pagubă, după vorba Romînului. Dă-i afară, măi Petrică! Vede că numai cu tine mă pot înțelege...

Petrică (a-parte). Cât despre mine, sciū una și bună: fără franțuzescă, fără letinescă, am pus mîna pe Marița. Cine vrea să aibă noroc ca mine, ȕică cu mine (tare): să trăescă limba curat românescă! (cîntă):

Cugetarea românescă
 Are portul românesc;
 Nu lăsați dar s'o cîontescă
 Ceî ce limba ne pocesc!
 Când Romînul se 'ndârjesce,
 Din țîțînă când mi-l scoți.
 El îți tîrnă românesce
 Un blestem de șapte coți!
 Când de dragoste s'aprinde,
 El vorbesce lin și blând,
 Incât dorul te cuprinde
 Dulcea-i vorbă ascultând!
 Nicî o dată altă limbă
 De pe buze românescî
 Nu se 'ndoe, nu se schimbă
 Dapă gîndul ce gîndescî!

La mâniă, la iubire,
 La suspin și chiuit,
 După chiar a noastră fire
 Graiul nostru e croit!
 La iubire, la mâniă,
 La chiot și la suspin,
 România-î Româniă
 Cu fagur și cu pelin!
 Sucind limba românescă,
 Stricând graiul strămoșesc
 După moda franțuzescă
 Saă cu modul letinesc,
 Ne-am strîns mințile cu fracul
 Și simțul ne-am îmbrăcat
 Cu haîna, de unde dracul
 Copiî și-a înțercat!
 Românimea cât trâesce,
 Graiul nu și-l va lăsa;
 Să vorbim dar românesc:
 Orî-ce nēm cu limba sa!

Jorj (cu un aer nepăsător). Bravo! Aî dreptate, Petrică! De acum înainte, să scîi că eū unul mă lepăd de franțuzesca, și drept dovadă (uîtându-se ironic la Marița) nu voîu măi đice „treî Muschetari”, ci „treî craî dela resărit”,... Așa este, domnule Consule? Te lași și d-ta de lătinésca?

Consule (după ce se gîndesce, cu rezoluțiune). Nece una data!

F I N E

ADAUSURI

Pag. 30, după rîndul 16 :

Trandafira (cu bucuriă). Așa !

Pag. 30, după rîndul 19 :

Trandafira (cu bucuriă). Așa !

Pag. 31, după rîndul 3, restul actului se înlocuesce prin următoarele :

Jorj (examinând pistolul). Pistol turcesc, rugină orientală... *jamais!* Dacă e vorba să mă 'mpușc, *eh bien*, voiu căuta ce-va mai modern, mai *de chic*.

Petrică. Să-î dăm, jupâne, o tabletă de revalidieră, că aceia-î curat modernă...

Jorj [cu o figură radiósă]. Aa! *Quelle idée!* Acuma să vă vedem! (îndreptând pistolul asupra lui Hagi-Pană, pe când Marița scóte un țipet) Imi dai pe Marița?

Trandafira (alergând spre ușă). Ajutor! Sergent! Ajutor!

Petrică (repeșindu-se la părete și apucând o sabiă turcescă) Îl taiu! Deu că'l taiu!

Hagi-Pană. Liniștiți-vă o dată! Ce atâta taraboiu!

(cătră Jorj) Așa? Vrea să ȃică, musù, d-ta ești și ucigaș pe lîngă cele-l'alte? Bun de tot! (cu aer triumfal) Impușcă-mă dară! Impușcă-mă!... Pistolul n'a fost încărcat decând m'am întors eù dela Ierusalim...

(Toți rid. Jorj, umilit, lasă mâna în jos)

Pag. 58, după rîndul 13, se intercaléză următórele :

Așa dară, jupâne, să-ı daù afară? Afară de tot?

Jorj (cu indignațiune). O, o!

Consule (cu indignațiune). Heu! heu!

Marița (a-parte). Ce poznă! Letinul meu s'a apucat să latre...

Petrică. Ba ȃeu, mai bine, jupâne, să-ı poftim să șédă, și să le cînt eù un cîntec. (Consule se așédă cu spatele cătră public; Jorj și Marița cu spatele unul cătră altul; Hagi-Pană cu fața spre Consule, pe care'l studiază cu mirare; Trandafira umblă prin odaiă, ca și când ar medita un plan. Petrică cîntă.)

VERIFICAT
2007

VERIFICAT
1987

VERIFICAT
2017

Operele d-lui B. Petriceicu-Hasdeu.

1. *Vieta și scrierile lui Luca Stroici*; București, 1864, în 16. *Epuisé.*
2. *Filozofia portretului lui Tepeș*; București, 1864, în 16. *Epuisé.*
3. *Analize literare externe*: Wolf, Raicevich, Entropius, Palauzow, etc.; București, 1864, în 16. *Epuisé.*
4. *Micuta*; o nuvelă satirică; București, 1864, în 16. *Epuisé.*
5. *Ión vodă cel cumplit*; cu un portret și 10 gravure; București, 1865; în 8, pagine 246. *Epuisé.*
6. *Schylock, Gobseck și Moise*; studiu literar; București, 1866, în 8.
7. *Talmud*; studiu filosofic; București, 1866, în 8.
8. *Industria națională față cu principiul concurenței*; studiu politico-economic; București, 1866, în 8.
9. *Răzvan-vodă*, dramă istorică în 5 acte în versuri; București, 1869, în 8. Edițiunea III.
10. *Istoria toleranței religioase în România*: protestanți, catolici, mahometani, lipoveni și jidani; edițiunea 2, București, 1865, în 8.—Prețul 2 franci; pe hârtia velină—3 franci.
11. *Satirul, diar umoristic*; București, 1866, in-fol. *Epuisé.*
12. *Archiva istorică a României*; București, 1865—1867, în 4, 3 tomuri mari, prețul 40 franci.
13. *Poesii*; București, 1873, în 8.
14. *Istoria critică a Românilor*; tomul I-ii, a 2-a edițiune. Tomul II sub presă. În 4 mare în 2 colone fără linie. Prețul tomului I—24 franci.—Deposit la autor.
15. *Principie de filologia comparativă*. Curs ținut la facultatea de litere din București. Aă eșit numai patru lecțiuni, pag. 108.—4 franci. Pe chârțiă velină 6 franci.
16. *Fragmente pentru istoria limbei române. Elemente Dacice I. Ghiuj.*—București, 1876, in-8, pe chârțiă velină, tipărit în 100 exemplare.—3 franci.
17. *Fragmente pentru istoria limbei române. Elemente Dacice II. Ghiob.*—București, 1876, in-8, pe chârțiă velină, tipărit în 100 exemplare.—3 franci.
18. *Baudouin de Courtenay și dialectul slavo-turanic din Italia.*—Cum s'aă introdus slavismele în limba română? — Notia lingvistică.—București, 1876, in-8, pe chârțiă velină, tipărit în 100 exemplare.—2 franci.
19. *Dina Filma. Goții și Gepidii în Dacia*—Studiu istorico-lingvistic. București, 1877, in-8, pe chârțiă velină, tipărit în 100 exemplare.—2 franci.
20. *Çolumna lui Traian.*—Revistă mensuală pentru istoria, lingvistică și psihologia poporană. 7 tomuri.
21. *Limba română vorbită între 1550—1600.*—Studiu paleografico-lingvistic, cu o introducere de Hugo Schuchardt.—Tom. I. 12 fr.

SUB PRESĂ: *Sciința limbei. I: Enciclopedia lingvistică.*—Volum de peste 700 pagine in-8.

